

Kertbarát

magazin

Ára: 650 Ft

www.kertbaratmagazin.hu

ÓKOVÁCS SZILVESZTER

VENDÉGSÉGBEN ACÉL ANNÁNÁL INDIÁN NYÁR A BALKONON

A Dunavirág
Centrum
vásárlási
kedvezményével
1000 Ft-os
Oázis
vásárlási
kuponnal

A JAPÁNKERT

PARADICSOMPARÁDÉ

ŐSZ
WISLEY GARDENBEN
HELIKON PÁLMAHÁZ
KESZTHELYEN

Indián nyár

Messze még a tél, a bezárkózás időszaka, frissítsük föl teraszunk nyári díszait. Válogassunk a korallbokor (*Solanum pseudo-capsicum*), a tűzesők (*Heuchera*), a díszfüvek, a díszpaprikák, az örökzöldek és az árvácskák széles választékából. A fakuló virágú, edényben nevelt hortenziánkat háttérnövényként használhatjuk. Egy-egy tő cserepes virágzó növénynek – korallvirágnak, ciklámennek, mini rózsának – is helyet adhatunk. Összeültetéseinket csoportosan elrendezett díszítőkövekkel foghatjuk egybe.

A FLORADANIA FELVÉTELEI

Kertbarát magazin

www.kertbaratmagazin.hu

Készült a Kertészet és Szőlészet szerkesztőségében
Alapítva: 1977.
35. évfolyam 2013/9-10. szám,
2013. szeptember 20.

FŐSZERKESZTŐ:
Biza Klára
FELELŐS SZERKESZTŐ:
Algeier Wendy
TERVEZŐSZERKESZTŐ:
Végh György
TITKÁRSÁG: Kiss Jánosné

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ:
1141 Budapest, Mirtusz u. 2
Postacím: 1591 Budapest, Pf. 294.
Telefon: 273-2290
Tel./fax: 273-2285
E-mail: szerkesztoseg@kerteszetesszoleszet.hu

A címkép a Holland Virágroda felvétele

Kiadja a Magyar Mezőgazdaság Kft.
Felelős kiadó:
HÁJOS LÁSZLÓ ügyvezető igazgató
SÁRI ENIKŐ ügyvezető igazgató
Marketingigazgató:
HORVÁTH ROLAND
Ügyfélszolgálat:
Husztné Csekő Emma
Tel.: 470-0411, fax: 470-0410
HIRDETÉS:
titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu
Tel.: 273-2285, 273-2290
Barsi Nóra
Tel.: (+36)-(30)-982-6369
barsi.nora@magyarmezogazdasag.hu
Boldog Rebeka
Tel.: (+36)-(30)-864-3290
boldog.rebeka@magyarmezogazdasag.hu

*Minden jog fenntartva!
A lapból értesüléseket átvenni csak a Kertbarát Magazinra való hivatkozással lehet.
A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.*

Terjeszti a Magyar Posta Zrt., a Lapker Zrt., valamint az alternatív terjesztők

KÜLFÖLDÖN TERJESZTI:
Color Interpress Kft.
1039 Budapest, Hatvány L. u. 14.
Telefon: 243-9232
Fax: 243-9242

Előfizetésben terjeszti a Magyar P Zrt.
Levél Üzletág, Központi Előfizetői és Árúmenedzsment csoport, 1900 Budapest.
Előfizethető az ország bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél, valamint megrendelhető e-mailen: hirlapelofigetes@posta.hu címen.
További információ (06)-(80)-444-444

Előfizetési díj:
egy évre: 3600 Ft, fél évre: 1800 Ft

NYOMJA: Ipress Center Hungary Kft.
Vác, Nádas u. 4.
Felelős vezető:
LAKATOS IMRE ügyvezető
A nyomdai megrendelés törzsszáma: Sz-12/99
Nyomás: 2013. szeptember 16.
HU ISSN 0133-9435

www.mgonline.hu
Szerkesztő:
Pap Edina

Kert, ami lelassít

Sok évvel ezelőtt történt. Mint a templomban, csendes áhítattal, lassan lépkedtem az amerikai nagyváros japánkertjében, csakúgy, mint a többi látogató. A város nyüzsgéséből kiszakadva – mint valami varázsütésre? – mindenki „lelassított”, elmélyülten szemlélte a kertet, benne a köveket, mint főszereplőket, és az őket kísérő növényeket. Érezni lehetett, hogy minden tudatosan, és nem véletlenszerűen került a helyére. Azóta sem tudtam megfejteni a titkot, de csodálom a keleti emberek kultúráját, legfőképp a kertjeiket.

Három cikkünkben „boncolgatjuk” a japán kertek titkait. Nem ígérhetem, hogy megfejtjük valamennyit, de talán közelebb kerülünk a megértésükhöz.

Európában a kert jellemzően esztétikai élmény, a természet szépségeit visszhangozza. A japánkert e mellett világképet is közvetít, beépíti az őshonos sintoizmus, a hinduizmus, a buddhizmus hitvilágát, filozófiáját és jelképrendszerét. Keresik benne az élet útját és jelentését, a halál és a szenvedés okait, forrását, és életünk igazán fontos dolgainak megértését, vallja Dani Zoltán japánkert-építő, aki a japánkertek történetébe avat be minket. Bár igazi japánkertet csak japán mester a hazájában hozhat létre – mondja Jakab Zoltán Csaba, következő cikkünk riportalánya –, a japánkert stílusjegyeit kölcsön véve megkísérelte létrehozni a lét paradicsomi állapotát megjelenítő eszményi kertet a parányi budafoki telken. Az „eredményt” bárki megtekintheti, hiszen a Kertnézőben csapata látogatást szervez kertjébe.

A japánkertek nélkülözhetetlen, jellegzetes elemei a kerti alakfák, vagy óriás bonsaiok. De nem csak japán kertekbe valóok – véli Rónai Gergely, alakfák forgalmazásával foglalkozó kertész –, keleties hangulatú, vagy relaxációs ketrészbe és ún. minimál dizájn stílusjegyeket követő kertekbe is ajánlhatók. Sok évtizedes, sokszor emberöltőkön átívelő fáradságos munka gyümölcsei, ettől lenyűgözők.

A japánkerteket hajóhoz is hasonlítják, és nem csak azért, mert fontos építőelemük a víz. Sokkal inkább azért, mert soha véget nem érő utazást ígérnek: ellazulásra, a fontos dolgokról való gondolkodásra, az elmúlás megértésére és lényünk végtelenjébe hívnak.

Algeier Wendy

TAKARÉKMATRICA PROGRAM

LEGYEN JÁTÉK A TAKARÉKOSKODÁS!

HOGYAN? A TAKARÉKMATRICA PROGRAMMAL. GYŰJTSE GYERMEKÉVEL AZ ÁLLATOS MATRICÁKAT ÉS A ZSEBPÉNZT*, HOGY TOVÁBBI AJÁNDÉKOKKAL JUTALMAZZUK AZ OKOS MEGTAKARÍTÁSOKAT!

* A programban való részvétel feltétele Csemete számla nyitása.

A jelen tájékoztatás nem teljes körű és nem minősül ajánlattételnek vagy hivatalos tájékoztatásnak, célja a termék iránti érdeklődés felkeltése. A Csemete számla és a TakarekMatrica Program kondícióit, a szerződés-kötés feltételeit, a kapcsolódó díjtételeket, a kamatok mértékét és a további információkat megtalálja az igénylés helyén a szolgáltatást nyújtó Hitelintézet vonatkozó mindenkor hatályos Hirdetményében, az Általános Szerződési Feltételeiben és Üzletszabályzatában, valamint a www.takarekpont.hu weboldalon.

Kertbarát

BEMUTATJUK

- 6 Szúrósak
- 38 Gumósok az asztalon
- 44 A ciklámen
- 50 Kiváló Magyar Árudák
- 53 A himalájai varázsfa és a kínai fikuszvarázsfa

KERTEK-EMBEREK

- 10 Ókovács Szilveszter

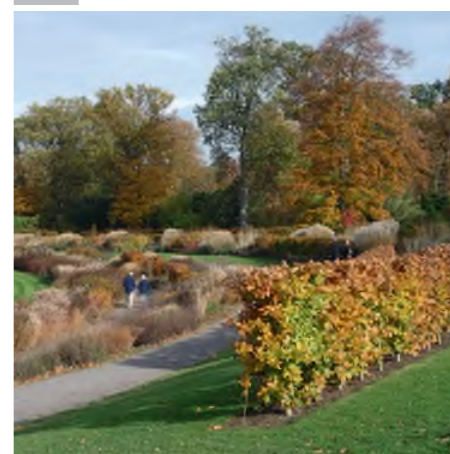
- 14 Acél Anna

- 28 Tündé kert Budafokon

IDEGEN TÁJAKON

- 18 Ősz a Wisley Gardenben

- 22 A japánkertek története

KERTET ÉPÍTÜNK

- 26 Bonsai a kertben

IDŐSZERŰ

- 31 Aranyvirág
- 36 Mentsük, ami menthető

ITTHON

- 42 A bükk
- 46 A Helikon Pálmaház

KERTÉSZPALÁNTA

- 41 A nagy szarvasbogár

VENDÉGLÁTÁS

- 56 Paradicsomparádé

KÖSSÜNK VIRÁGOT!

- 58 A természet a minta
Emeletes csokor
Másfajta kegyelet
Lágy őszi színek

- 64 Posta

Szűrósak

Nincsen kaktusz tövis nélkül

A közönséges magyal (*Ilex aquifolium*) levelei szűrősen fogazott szélűek, bőrneműek. Nőiivarú példányain fejlődő, piros termései a madarak kedvenc téli csemegéi

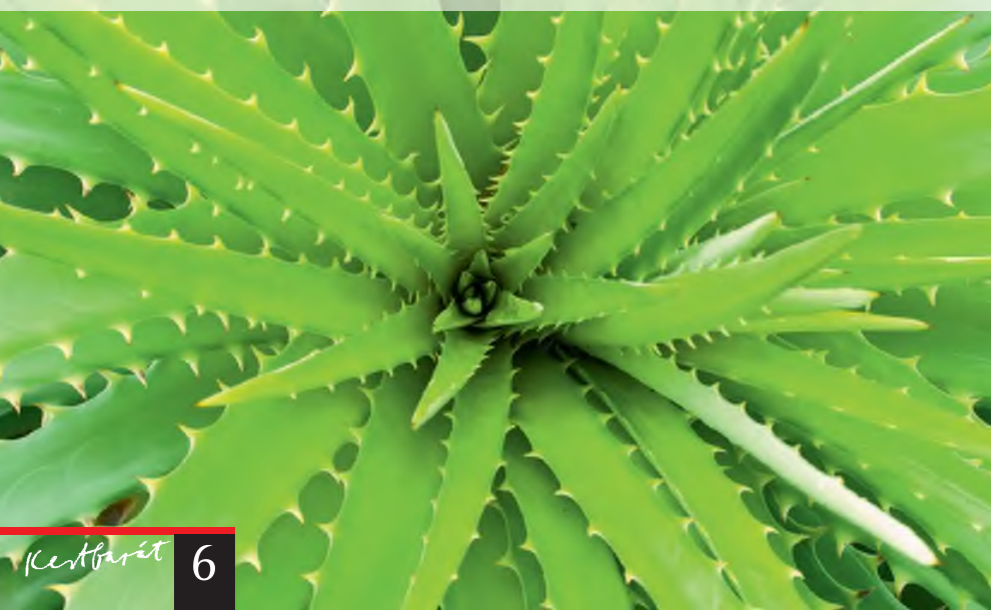

Az agavé (*Agave macroacantha*) Mexikóban honos levélrózsás pozsgás növény. Levele erős tövisben végződik és a levél széle is tövisesen fogazott

A fás áloé (*Aloe arborescens*) akár félméteres, húsos levele szűrősen fogazott szélű. Narancssárga vagy piros virágait fűrtökben télen hozza

A maszlag (*Datura wrightii*) toktermései sűrűn tüskészek

A FLORADANIA, A HOLLAND VIRÁGIRODA, BODOR JÁNOS, BIZA KLÁRA ÉS A SZERZŐ FELVÉTELEI

A havasi iringó (*Eryngium alpinum* 'Blue Grave') bogáncsszerű virágzatait fémes kék murvalevek veszik körbe. Vágott virágként és szárítva is megőrzik díszítő értéküket

Az articsóka (*Cynara cardunculus*) virágai hatalmas bogáncsra emlékeztetnek. Hegyes karéjú, hatalmas levelek néha tüskés szélűek. Díszkertben és zöldségeskertben egyaránt megállja a helyét

A tüskés medveköröm (*Acanthus spinosus*) nagy, tüskés szélű levelei a korinthiszi oszlopfők jellegzetes motívuma. Csőszerűen forrt fehér vagy rózsaszín virágaik tüskés szélű csészében „ülve” csak félig látszanak ki. Magról önmaguktól újulnak és sarjadzással is terjeszkednek

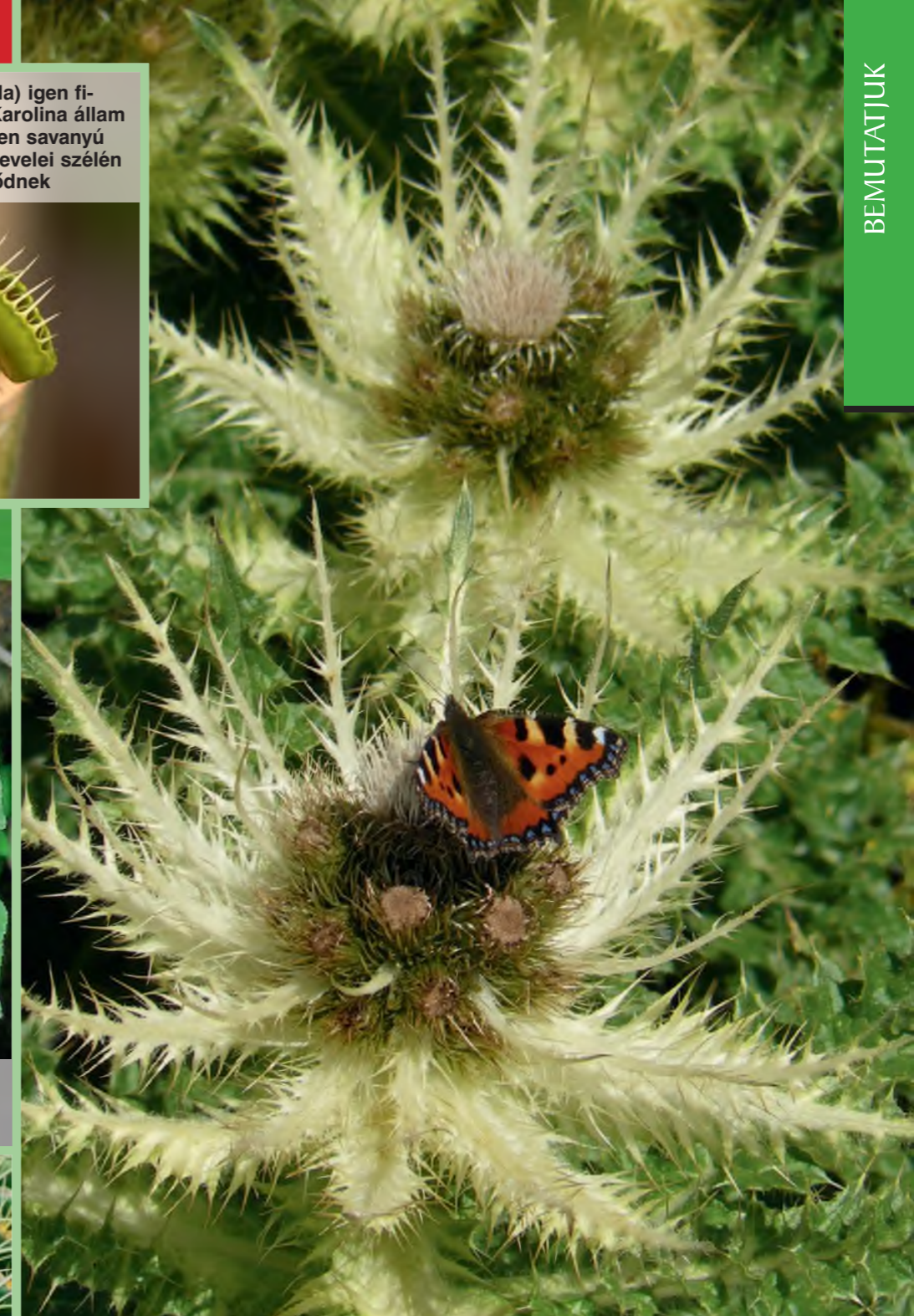
A vénuszlégycsapó (*Dionaea muscipula*) igen figyelemreméltó növény. Az USA-ban, Karolina állam tengerparti mocsaras vidékein él erősen savanyú talajon. Csapócsapdaként „üzemelő” levelei szélén szempillaszerű rojtok, vagy fogak fejlődnek

A krisztustövös (*Paliurus spina-christi*) cikk-cakkos hajtásain párosával fejlődnek a tövis

Az óriás sünkaktusz (*Echinocactus grusonii*) Mexikó középső részén honos. Rendszerint magános, hosszú évekig gömbölyded testet nevel, koronája gyapjas. Mintegy 40 hosszanti bordája élén sárgás tövis

A soktövösű aszat (*Cirsium spinosissimum*) jelentéktelen virágzatait szűrős, díszes murvalevelek ölelik körbe

Tüskékkel, tövisekkel fölfegyverkezve fenyegető külsőt öltenek a növények. Többnyire ez is a céljuk, a lelegelés ellen védik magukat. A legkézenfekvőbb szűrős növénycsoport a kaktuszok. Ezzel nemcsak az állatok, hanem a hőség ellen is védekeznek, hiszen a levelek alakultak töviské, így a sivatagban luxusnak számító párolgatóást csökkentik a lehető legalacsonyabb szintre. Nem tévesztendő össze a tövis a tüskével. A tüske bőrszövet eredetű, a száron, vagy a levélen fejlődik. A tövis

ellenében könnyen eltávolítható, lepattintható a növényről. Tehát a rózsán a közmondással ellentétben nem tövis, hanem tüske fejlődik. A tövis mindig a szár belső részeiből alakul. Attól függően, hogy mely részéből, több fajtáját megkülönböztetjük: pálhátövis van az akácnak, mert pálhalevelekből alakult, ágtövös a kökény, szártövös a vadkörte, ami az ágtövissel ellentétben csúcsrügyből fejlődik. A tövisek el is ágazhatnak, mint például a lepényfáé.

Algeier Wendy

Falak nélkül

Élettel teli, vidám kertbe lépünk, a tágas gyepfelületet körben örökzöld fal határolja, beljebb pedig vidám cserjecsoportok osztják hangulatos részekre.

A család minden tagja talál benne kedvére való helyet. A garázs oldalában gyerekbiciklik parkolnak, gazdái józan tartózkodással méregetik az újságíró. Ám a kezdeti bizalmatlanság gyorsan oldódik, Juliska büszkén mutatja az óvodában kedves madáretetővé alakított ásványvizes üveget, Zsombor viszont bringára pattanva körbetekeri a birodalmukat, jelezve, mennyire jól érzik benne magukat, a kert minden zugát belakták és használják.

A legnagyobb fiú, a második Benedek megmutatja a „mászófát”, amelyen mindhármuknak bőven van hely. Függeszekedve vagy éppen elnyújtózva a magasból szemlélhetik a kertben folyó eseményeket. Igazi gyerekparadicsom korlátok, tiltó táblák nélkül. Édesanyjuk még elültet az ágyásban néhány új, virágos növényt. Az elmaradt tavaszt mindannyian fájljuk, a hirtelen kitört nyárban alig maradt idő az egymásra torlódott kerti munkákra, mondja.

Sejtem, hogy ritka alkalom, amikor az egész család így együtt élvezi a napfényes kert.

Éppen nyolc éve, május elsején költöztek az addigra átalakított, lakhatóvá tett nyaralóba. A már meglévő, illetve az akkor ültetett bokrok és fák mára felnőttek, szépen keretezik, határolják a lakóteret. Itt falak nélkül is magunk lehetünk, mondja Ókovács Szilveszter. A keresztneve *erdei embert* jelent, őt azonban – a természet passzív csodálatán túl –, mindig csak a zene és a közelet érdekelte, teszi hozzá. Veszprémben a nagyszülők házában kertje a Séd patakig ért, a hatalmas veteményesben nagyszülei mindent megtermeltek a konyhára. Ő kizárólag a patakból történő vödörcepelést és az ásást vállalta, mert szerinte az teljesen világos, átlátható feladat. A nagypapa persze rendre „észrevételezte” az elvégzett munkát: ne olyan

Hatalmas tiszafák állnak a tiszta, egyszerű homlokzat előterében, az utcai árkot zöld-bordó színű sövénycserje vidám együttese határolja, sötét lombú nyírfa jelzi a kaput, fölötte nemzeti trikolor. A csendes utcából belépve daliás tujaoszlopok állnak őrt, a ház sarkát pedig fénylőzöld lombjával elegáns babérmeggy tompítja. Rajta megannyi gyertyaként ülnek a finom fehér virágok alkotta virágzatok. Ösztűz az érzékszerveinkre: színpompás a látvány, ráadásul a babérmeggy különös, az orgona összetéveszthetetlen illatával elegyült bódító illatfelhőjén át jutunk beljebb. Ókovács Szilveszter, a Magyar Állami Operaház főigazgatója családjával nyolc éve költözött a szépen felújított, egykor polgári nyaralóba.

szögben, ne olyan nagyot hasítva! Az öntözés feladata ma is megmaradt: bár telepítettek öntözőrendszert, sok cserépes növény, leander és muskátli néha akrobatikusan megközelíthető helyeken várja az éltető esti vízadagot.

Felesége, Zsuzsi pesti lány létére sokkal jobban vonzódik a kerti tevékenységekhez, őbenne munkál a kertész hajlam, mondja. Nagypapa botanikus volt, igaz ő nem elsősorban kézzel dolgozott a növényekkel. Ki tudja, hányadízíglén tör bűvópataként a felszínre a kertészet iránti kedv egy család életében, magyarázza az operaénekes, közéleti szereplő Ókovács Szilveszter.

Zsuzsi lelkesen gondozza a kertet, ültet, öntöz, metsz, mikor mit kell. Csak a fűnyíráshoz kérnek segítséget, minden más maguk csinálnak. Szilveszter nem szeretne veteményest, jól emlékszik még, ho-

gyan váltak nagyszülei a zöldségek és krumplisorok rabjaivá. Zsuzsi ugyan szeretne még néhány gyümölcsfát, Szilveszter azonban a mostani állapottal is megelégedne. Bevallja, hogy örömet lel abban, hogy látja, milyen szépen nőnek, fejlődnek a fák. Nem ismeri őket igazán, hármát azonban biztosan. Gyermekük születésekor ültették őket. Benedeké a szép vörös lombú vérszilva, Zsomboré pedig az ezüsthenyő, amit édesanyja gyökérlabdás karácsonyfaként vásárolt az új kertjükbe. Eleinte alig nőtt, azóta viszont természetes, formás fenyőfa lett belőle. Juliskáé a puha selyemfenyő, mutatja. Hogy miért éppen ez? Kislányukkal várandós feleségére várva, a két fiúval egy árudában föl, s alá járkálva meglátta ezt a lágy, simogatásra hívogató lombú fenyőt. A rendszeres látogatásból vonzalom lett, Juliska megszületésekor pedig magától értetődő volt, hogy a selyemfenyőt el kellett hozni a házuk közelébe, a kertjükbe.

Az óriási, soktörzsű diófa árnyékában a kerti padon Zsombor az édesapja mellé bújjik, Juliska az ölébe furakszik. A lányunkat itt kereszteltük meg a kert közepén, mutat házigazdánk a téglával burkolt hangulatos pihenőhelyre. Akkoriban hatalmas orgonailiget övezte még, amelyre ma már csak finom illatú lilaakác emlékeztet, mellette a nemes fás peónia idén először ajándékozta meg Ókovácsékat pompás virágaival. Leginkább a sok fűvet szereti, mutat körbe a házigazda. Az örökzöldeket pedig azért, mert hosszú, túlságosan is hosszú az az időszak, amikor szinte csak az örökzöld lomb látványában gyönyörködhetnek, amikor kijönnek, vagy kilesnek a házból. Nagyra értékeli a térfatározó örökzöldeket, azok az intimitás őrzői, magyarázza. Bámulatosan gyorsan nő a csavart ágú fűz, mutatja a sarokban tenyésző hatalmas példányt. Még csak öt-éves, de alig győzik vagdosni, kordában tartani.

A kovácsoltvas rózsáivra már elindult a futórózsa, nagyszerűen keretezve az onnan elénk táruló képet. A házzal egyidős, 75 éves kerti medencében nyáron minden gyermek nagy örömmel lubickol a naptól fölmelegedett, alig méteres vízében.

Az éjszakai kert különösen megkapó, világítást is teremtettek hozzá, meséli házigazdánk, ráadásul néha még zenét is varázsolnak elrejtett magnetofonnal. Varázslatos a kerti éjszaka, amikor a fák, bokrok között átszűrődnek a fénypász-mák, a hangszórókból pedig Cseh Tamás éneke hallatszik, valahonnan nagyon messziről. A lombok jótékonyan felfogják a közeli forgalmas autót zaját is, nyáron gyakorlatilag nem hallják a rohánzó kocsik morgását.

Vajon jelent-e valami többet a zenével, a zenéért élő embernek a természet, ad-e megnyugvást, erőt vagy valami mást – kérdezem házigazdánkat. A kapcsolat egyértelmű, nem vitás – mondja, a zene

BIZA KLÁRA ÉS KISS GERGELY FELVÉTELEI

és a természet sajátos kapcsolatát minden muzsikussal érzi, érti és élvezi. A természet megihlet, a teremtés bizonyítéka a komponisták számára. Számos nagyszerű zenemű született a tenger, a tomboló vihar, a holdfényes nyári este, vagy a magas hegyek láttán, folytatja. De Falla szimfonikus költeményét, az *Éj a spanyol kertekben* akár a mi kertünk is inspirálhatta volna, mondja. A benne rejlő szépségek élvezetében enyhül, oldódik a feszültségekkel teli nap összes gondja. Éjszaka szívesen megy fel a ház tetőteraszára, ahol zavartalanul élvezheti a holdfényes, csillagokkal teleszórt égboltot a fővárostól, az autótól, a gondoktól – de még a zenétől, a hamisságoktól is távol.

Biza Klára

Noé szépséges bárkája

Acél Anna kedves, komoly természetét, tiszta, szép beszédét évtizedek óta szívesen fogadják a tévénezők. Nyugalmának, derűjének talán az is a titka, hogy a hírek vibráló világából egészen másfajta világba tér haza. Csendes pilisi falu eldugott utcájában angolos hangulatú, árnyas kert várja. És népes családja: férje, Szilágyi Andor író, filmrendező, továbbá két kutya, seregnyi macska és tucatnyi madár. Anna felnőtt lánya már kirepült a házból.

Úgy beszéltek meg, hogy a tévéből hazafelé tartva Anna fölvesz, és amíg autózunk, belefoghatunk a kert történetébe. Kérdésemre, hogy milyen kocsit várjak, nevetve válaszolta: nagy, sötét, gengszter-autót, jó porosat. A találka rendben összejött, és a rekkenő hőségben jólesett megérkezni a hűs kertbe, a sűrű lombok alá.

– Pontosan ezért jöttünk ki a városból: a friss, tiszta levegőért – meséli Anna. Korábban az Amerikai úton lakva allergiás lettem a nagyvárosi levegőre. A mai napig fulladok Pest forgalmasabb, benzingözös utcáin. Mikor egy kollégához eljöttünk ide látogatóba, nagyon megtetszett a környék. Pilisszentiván szép hely, turistautak kiindulópontja. Akkoriban még igen olcsón lehetett keskeny, hosszú, nadrágszíjparcellákhoz jutni. Vettünk néhányat és összenyitot-

KISS GERGELY FELVÉTELEI

tuk, így tágas, 500-600 négyzetméteres terület lett. '89 nyarán kezdtünk el építkezni. Andor maga tervezte a házat, és saját kezűleg építettük kalákában, többen jöttünk segíteni a szülővárosából, Kisújszállásról. Öt évbe telt, mire elkészült, de az első perctől szerettem itt lenni. A kertet is korán kezdtük telepíteni. Lucernán és két pici fán kívül semmi se volt benne.

• Szerencsés helyzet, nem kellett irtani, pusztítani.

– A terepet rendeztük, mert buckás, egyetlen volt. Végül nem gyalultuk simára, változatlanul buckás, csak másképp – nevet ismét.

A házból kinőtt fa

Elindulunk kertnézőbe. A házból vadregényes, romantikus rengetegbe lépünk. A falon sűrű szövevény: vadszőlő, borostyán, trombitafolyondár, lilaakác indái futnak. Lecsüngő hajtásaik közt bujkálunk, művészi pókháló-szötteket kerülgetve. Lábnk alatt félkörben kirakott apró macskakövek, kanyargó, mohos kőlépcsők. Elsétálunk a pálmákkal, kaktuszokkal teli nagy, üveges télikert mellett, ahol meglepődve látom: a „házból nő ki” egy sudár fenyőfa. Ez volt a két megörökölt „öslakos” fásca egyike. Az építkezéskor nem vágták ki, hanem körbeépítették.

• *Úri dolga van, pedig a kertben még fenyőként sincs egyedül.*

– Első itteni karácsonyunkon cserepes ezüstfenyőkkel ajándékoztak meg a barátaink. Kiültettük őket, idővel gyönyörűen megnöttek. Solymári ismerősünknel pedig sok csemete kelt magról, amiket ki akart dobni. Mi elhoztuk, egész kis fenyőtelep lett belőlük. Ma már itt is túlnőttek, csodaszépek és jó levegőt adnak. Ugyanígy kaptuk hajdan a növendék diófákat.

• *Mára árnyas, zárt lombkoronát képeznek, összeborulva az érdekes hárssal, ami egyetlen tőből hat vastag törzset hajtott.*

– Kis suháng volt az is, akár a többi, mikor idekerült. Sokmindent tanultam a természetéről, mióta itt élünk. Megtudtam, hogy a Pilisben – szemben az akáccal – őshonos a hárs. Nagyon szeretem, igazi, nemes fa. Bőven ültettük, virágzás idején már a kapuban érezni a különleges finom illatát!

• *Szoktál belőle teát főzni?*

– Túl magasban virágzik, valahogy föl kéne mászni érte. Össze fogom gyűjtögetni a gyógynövényeket is, érdemes, hiszen semmit nem permetezünk, vegyszerezünk.

A növények lélegzete

A kert több részből áll. A sűrű lombú fák ölén lugas épült, fiatal szőlő fut rá. A sarkaiban virágzó rózsabokor, hibiszkusz,

pálmák, jukkák és egy valószínűtlen méretű banánfa. A grillező mellett asztalka, rajta rozmarin, lila bazsalikom, menta, zsálya virul. A lugas mellett csipetnyi mediterrán kóstoló: köríves medence, partján dészákban színes leánderek illatoznak. Kecsés ágait virágözön húzza, pillangók rebbennek a szirmokról.

– Még anyósom hajtatta őket cserépben. Rég nem él már, de a virágai megnöttek. Az ő emlékét őrzik a viktoriánus hangulatú, hatalmas kukoricalevelek is.

• *Jól látom, hogy egy fává nevelt rózsás akác feszít az udvaron? Bátor kertész telepít ilyet...*

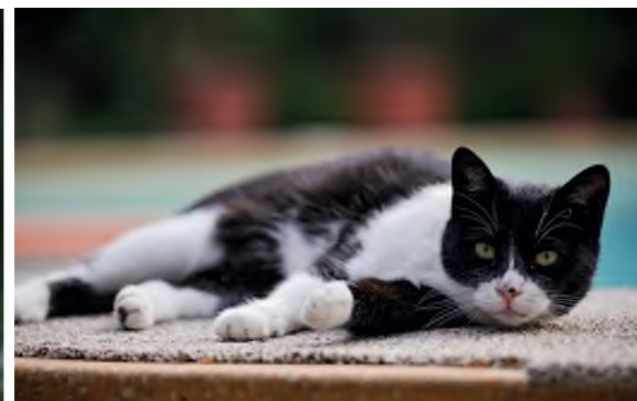
– Indigófanak ismerjük, az erdőből hoztuk a kis hajtást. Ma már tudom, hogy veszélyes cserje. Csodaszép, de kegyetlenül szúr, és szaporodik, akár a gaz. Nem könnyű féken tartani. Amúgy is rengeteg növényt, magoncot ültettünk a kert új korában, mert mi is beleestünk a kezdők hibájába: nem számoltunk a növekedésükkel. Már összeborulnak, sűrű, buja a növényzet. Reggel a legszebb, amikor a nap átsejlik a lombokon, és fényfoltokat fest. Kiülök a kedvenc zugomba a mini mandarinfa, a gránátalma, a füge és a rozmarinbokr közé, és élvezem a látványt. Kánikulában is kellemes a levegő, valósággal érezni a növények lélegzetét. A környéken vastagon terem a parlagfű, amire szintén allergiás vagyok, de – lekopogom – itt az se árt. A fák megszűrlik a levegőt, én itt sose köhögök. Imádom ezt a tiszta, erdei levegőt.

Kismacskák a kukában

Annáék portáján bármerre nézünk, sütkérezik egy-egy jóltartott macska. A nagy kutyát, a kuvasz-labrador keverék Zeuszt és a beagle Jancsit a házigazda – a riportert nyugalma érdekében – sétálni vitte. Így a kerti röpdében különféle gerlékkel, galambokkal és a szárnyaszegett szarkával ismerkedhetünk. Mind befogadott, sérült madarak, itt leltek otthonra, gyógyulásra, akárcsak a négylábúak. A fűben drótháló-göngyöleg várja, hogy szükség esetén Andor újabb röpdét építsen.

• *Televíziós hírműfajban dolgozni állandó készütséget jelent: stressz-tűrést, pillanatra kihegyezett összpontosítást. Hátország kell hozzá, hogy tartósan kibírja az ember. De ahogy elnézem, itthon is akad dolgod.*

– Nem panaszképp mondom, inkább dicsekszem vele, hogy én nem megyek el nyaralni. Itthon nyaralok. Se a kertet, se az állatokat nem tudjuk senkire hagyni. Amikor nem dolgozom, minden időmet rájuk fordítom, de szívesen teszem. Szépek, kedvesek, és „nem beszélnek vissza”.

• *Hogy kezdődött nálatok az állatmese?*

– Az építkezés vége felé jártunk, indultunk volna haza, amikor a kerítés mellett egy furcsa fekete kupacot vettünk észre. Egy fiatal, súlyosan sebesült kutya vánszorogott felénk. Rögtön bevittük, a szomszéd faluból áthoztuk az állatorvost, aki ellátta. Artúr lett az első lakó nálunk. Fél év múlva kaptunk egy tragikus sorsú picit rotweillert és innentől kezdve megmentettünk minden bánatos kutyát, és sorra hozták a cicákat is. Azon kaptam magam, hogy már magam sem tudtam, hányan vannak.

• *A kislányod hogy fogadta a jövevényeket?*

– Ő már ebbe született, és fogékony is erre. Még a városban laktunk, amikor az iskolába menet keserves nyávogást hallott a kukából. Valaki nylonzacskóban két kiscicát hajított oda. Az én kislányom kimentte őket onnan. Szerintem az embernek az állatokhoz, növényekhez való viszonyában benne van az emberekhez való viszonya is.

• *Csupa rémdráma az állataitok története?*

– Dehogy! Kukut, a kakadut és Kukacot, az afrikai jákó papagájt állatkereskedésben vettük. Megszerettük őket első látásra.

Beszól a papagáj

A teremnyi nappali sarkában jókora kalitka, beillene lakótelepi félszobának. Jöttünk a két madár izgatottan odasiet a rácshoz, és vidám kurjongatásba kezd. – Már nem gyerekek, körülbelül 25 évesek, de hosszú életűek, 80 évre vannak „hitelesítve”.

• *Hihetek a fülemnek? Emberhangon köszönnek, nevetnek?*

– A kakadu inkább bohóckodik, tud ugatni, és hangokat utánoz, de csak egy-két szót beszél. „Szia” mondja, meg néha beszél: „elááájulok”. A nagy beszélő a jákó, tűneményes magánszámái vannak. Telefonhangon csönget, majd a férjem hangján tisztán mondja: „Halló, csókolom, Szilágyi Andor vagyok. Igen. Jó. Megyek, nyitom.” Majd füttyent és kiabál a kutyának: „Jancsi, ide gyere!” Mikor reggel még minden sötét, és álmosan kibotorkálok a konyhába, vidáman rámikkant: „Hahhó!” – én elnevetem magam, és kezdődik a nap. Tényleg az állatok, a kert körül forog az életünk. Előbb voltak növényeink, mint bútorok, abból most is alig van. A két szép régi pillangófotelt ki akar-

ták dobni, mi megmentettük, felújítottuk. Az alját a macskák, tetejét a kutyák tépték meg. Egy darabig harcoltunk velük, de aztán feladtuk.

• *A nappali ékessége viszont a rusztkus, meleg terrakotta színű kőburkolat.*

– Nem Itáliából jött csempék, régi pádi-mentum téglák, történelmi darabok. Magyarországon a földes szobák után ez volt az első szilárd burkolat. Kisújszálláson házakból, istállókból, legalább 10 helyről szedgettük össze, mint bontott anyagot. Az egész házat ezzel burkoltuk.

• *Vonzódsz a régi, patinás dolgokhoz?*

– Nagyon. Az első kerti élményem is ilyen, nagymamámék pestújhelyi kertjében végeztem „ásatásokat”, mert izgatott a régészet. Ültem a körtefa alatt, és olyan elmélyülten vizsgálgattam a meglelt üvegdarabokat, ahogy csak egy gyerek tud nézelődni. A föld mélye jobban érdekelt, mint a virágok. Fiatal felnőttként is más foglalt le, egyszerre voltam kezdő rádiós, jártam egyetemre, és neveltem kisgyereket. Később éreztem rá, micsoda nagyszerű dolog a növény, a kert.

Sándor Mária

Ősz a Wisley Gardenben

Az Anglia déli részén lévő Wisley Garden, az Angol Kertészeti Társaság (Royal Horticultural Society) híres botanikus kertje, jövőre ünnepli fennállásának 100. évfordulóját. A 24 hektáros kert minden évszakban lenyűgöző látvány, de talán ősszel a legszebb. Olyankor még gyönyörködhetünk a későn nyíló virágokban, a fák pedig már felöltötték pompázatos őszi lombszínüket.

A laboratóriumokat és irodákat is magában foglaló fogadó épületen keresztül lépünk a kertbe. A jellegzetes angol stílusban épült ház 1916 óta áll itt. Közvetlenül előtte a nagyon előkelő „zászlóshajó kert”, medencéivel, szökőkútjaival és csíkos mintára nyírt gyepével kicsit szögletesnek tűnik. Ezen túljutva azonban a puha, simogató, gömbölyded és szemet gyönyörködtető formák és színek véget nem érő változatossága következik. A térkép segítségével többfelé vehetjük az irányt, egy teljes nap is kevés arra, hogy a kert minden részletét bejárjuk. Az angol kert stílusú „Hét hektár” nevű te-

rülettel érdemes kezdeni, ez a lombhullató fák birodalma. Az ősz egyik fő látványossága az óriási amerikai ámbrafa (*Liquidambar styraciflua*), aminek levelei ilyenkor alul élénksárgák, fölfelé haladva fokozatosan narancssárgára, pirosra, végül bordóra változnak. A fa tetején már egészen sötétlilás-bordó színűek a levelek. A kert különböző pontjain aztán nagyon sok különböző alakú és színű lombhullató és örökzöld fával találkozhatunk. A pálmalevelű juhar (*Acer palmatum 'Goodwood'*) piros leveleivel messziről feltűnő, élénk színfolt az őszi kertben. A Vad kertben (Wild Garden), a Wisley Garden leg-

régebbi részében lombhullató fákból, cserjékből és évelő növényekből kialakított növénytársulásokban gyönyörködhetünk. A gondosan megtervezett sziklakert jól kihasználja a kert domborzati adottságait, alsó részén tó oldja a sziklák komorságát.

A gyógynövény- és zöldségeskertben az ősz a betakarítás időszaka éppúgy, mint a gyümölcsösökben. Nagy területet foglal el a gyümölcsösök, és a kert gazdái kiemelten kezelik ezt a kertészeti ágazatot. 1921. és 1954. között az Angol Nemzeti Gyümölcs Fajtagyűjteménynek adott

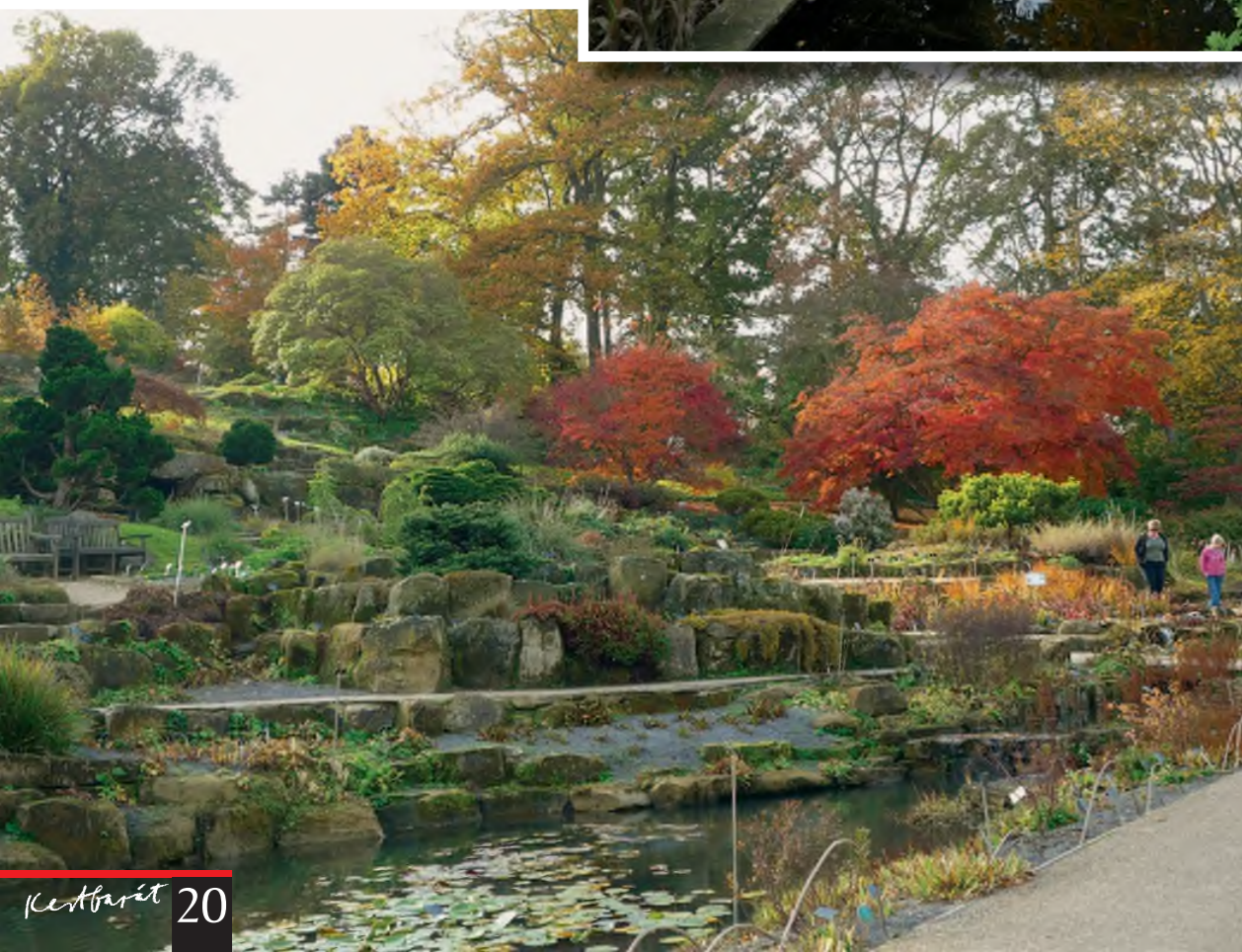
otthont, az angol kormány azonban úgy döntött, hogy Brogdale-ben vadonatúj fajtagyűjteményt létesít, mivel a növényállomány Wisley Gardenben már nem volt bővíthető. Miután elvesztette országos jelentőségét, a gyűjteményükben már csak az alma- és a körtefajták megőrzésére, állományuk fenntartására és bővítésére összpontosítottak. Megtalálható ott az Angliában termesztett valamennyi fontos alma- és körtefajta. Rendszeresen tartanak szakmai bemutatókat és ősszel, az érési időszakban a nagyközönségnek is szerveznek fajtabemutatókat és kóstolókat.

A gyümölcsöskert érdekessége az alakfák részlege, rég letűnt korokat idéz, és a világon már csak kevés helyen látható ilyen bőségben. A középkori főúri és egyházi kertekben nagy divat volt a gyümölcsfákból alakfákat nevelni. Külön tudománya alakult ki a metszésnek, lekötözésnek, és más különféle alakítási módszereknek. Angliában és Franciaországban néhány történelmi kertben tovább él ennek hagyománya, és ma is láthatunk szépen kialakított, dísnövényként szolgáló alakfákat. Wisley Gardenben megtekinthetjük ezek legfontosabb változatait. Az elsősorban almából és körtéből készült alakfák ősszel változatos lombszínnel is díszítenek.

A néhány éve megnyílt a trópusi és szubtrópusi növényeknek otthont adó üvegház, nyugodtan állíthatjuk, hogy világszínvonalú lett. Tervezésénél nemcsak eszté-

A szerző felvételei

tikai szempontokat vettek figyelembe, hanem azt is, hogy a téli időszakban gazdaságosan fűthető legyen. A körülötte lévő tó is ezt szolgálja, a víztömeg hőmérséklet-kiegyenlítő hatása révén.

A kertet járva mindenütt a kert- és tájépítészeti munka tudatos és magas színvonalú jelenlétét érzékeljük a háttérben. Az utóbbi 20 évben mintakerteket alakítottak ki azzal a céllal, hogy ötleteket adjanak a kis méretű kertek különböző stílusú kialakításához. Egyikben-másikban képzőművészeti alkotásokat is elhelyeztek.

A Wisley Gardent évenként 700 ezer látogató keresi föl. Korábban csak nehezen volt megközelíthető, és ez meglátzott a látogatók számán is. Az 1980-as években mintegy 200 ezren látták évenként, majd 1990-től, amikor elkészült az M25-ös autópálya, és jelentős reklámkampányt is folytattak, megnőtt a kert iránti érdeklődés.

Dr. Szalay László

A japánkertek története

Az emberiséget évezredek óta foglalkoztatják az olyan fontos kérdések, mint miért vagyunk itt és hová tartunk? Mi a fontos az életben és hogyan ismerjük fel az utat? Hol található az Istenünk? Mi van a halálunk után? Mi van az univerzum messzi távolában és lényünk ismeretlen mélységeiben? A japánkertek 1400 éve ezen kérdésekre keresik a választ. Mi is ezt tesszük Dani Zoltán japánkertépítő segítségével.

Európában a kert jellemzően esztétikai élmény, a természetet a dolgok szépségére utal. A japánkert e mellett világképet is közvetít, beépíti a sintoizmus, a hinduizmus és a buddhizmus hitvilágát, filozófiáját és jelképrendszerét. Olyan világképet közvetít, amiben az élet útját és jelentését, a halál és a szenvedés okait, forrását keressük, és az igazán fontos dolgok megértését segítjük.

A sintoizmus az első számú vallás volt Japánban a buddhizmus első hulláma előtt. Természeti vallásként azt hirdette, hogy mindennek eredete az univerzum. A sinto szentélyek olyan szépséges, misztikus fák, sziklák körül alakultak ki, amikről úgy vélték, hogy abban lakik a szent lélek, a kami, akihez szólni lehet. Kertészeti szempontból ez volt az első kerti megjelenés, amit följegyeztek. Hagyományos értelemben vett kertek akkor még nem léteztek.

A szentélyek elemeinek egyike a kapu, azt átlépve a spirituális lelkek világába érkezőnk. Másik fontos eleme a kapuhoz közeli csobogó, a megtisztulás helye és jelképe. A lámpások az emberi jelenlét jelképei, az útkeresés segítői.

A sinto, a hindu és a buddhista hagyományok a Heian időszakban (784–1185) olvadtak össze. A buddhizmus első hullámának hitvilága szerint a paradicsom, a mennyország szigetként létezik valahol kinn az óceán közepén, ahol nincs betegség, öregség és mindenki boldog. Az emberek nagy darumadarakon szállnak és a szigetek nagy teknősökön pihennek. A szigetek (teknős- és a darusziget) napjainkig fontosak a japánkertben.

A hindu kozmológia (Shumi-sen) úgy tartja, hogy a világ közepe a szent hegy, kö-

A japánkert olyan hajó, amely a külső és lényünk belső univerzumának végtelejébe vezet, hogy ellazuljunk, a fontos dolgokról gondolkodjunk, megértjük az elmúlást és megkeressük a lényegét. E gyönyörű utazás rengeteg ösvénye, kapuja, hegye és völgye soha nem ér véget. Nap, nap utáni megtapasztalását mindenkinek ajánlja *Dani Zoltán, Kiotóban végzett japánkertépítő* <http://www.japanesegarden.hu> • www.japankert.com

Shinto szentély. A természet hordozza a szépség lényegét, az minden, amit keresünk, és ami fontos. A természet az Istenek teste. Isten nem emberi formában jelenik meg, lehet egy szikla is, amin keresztül közelebb kerülhetünk hozzá

Heian Jingu császári kert. A nagyléptékű, fenséges császári kertek egyike. Nagy tavak, daru és teknős szigetek az örökkévalóság szimbólumai

KÉPEK: DANI ZOLTÁN, JAPÁNKERT MAGYARORSZÁG

rülötte 9 szigettel, amelyek közül az egyiken laknak az emberek. Az uralkodók számos expedíciót indítottak az öröklét szigeteinek felkutatására, de nem jártak sikerrel. Ezért otthon próbálták megalkotni a földi paradicsomot, hogy a halhatatlanságot odacsalogassák, titkaikat megismerjék. Ezen elképzelt spirituális világok leképezéseként alakultak ki a fenséges császári palotakertek először Kínában, majd a buddhizmus beáramlásával megérkeztek Japánba is. A császári kertek mellett megjelentek a buddhista szerzetesek Jodo kertjei is.

A Kamakura korszak (1185–1333) társadalmi változásai nagy hatással voltak a kertekre. A feudalizmus megerősödésével a császári hatalom formálissá vált, a samurájok nagy beháborúk és pusztítások

Kinkaku-Ji, Arany pavilon a Kamakura korszakból. Daru- és teknőssziget motívumot használó kertalkotás

nyomán átvették a hatalmat. Az ő támogatásával érkezett Kínából a buddhizmus második hulláma, a zen buddhizmus. Elvontabb jelképek, metaforikus, a belső út keresését segítő száraz kertek jöttek létre letisztult, egyszerű formákkal. A császári kertekkel szemben ezek minimalizált alkotások voltak.

Akkor vált a japán kertészet zen művészetté, hogy utat mutasson a másik világba való átlépésre, a saját énünkkel való találkozás segítésére. A japánkert feladata, hogy megszüntesse az időt és a teret, segít, hogy önmagunk felé fordulhassunk.

A következő évszázadokban (1333–1573) Japánban a teaszertartás művészi szintre emelkedett és zen művészetté vált. Új kertstílus alakult ki, a teakerteké. Ötvözték

A Daitokuji templom sziklakertje, a Daisen-in. A zen szerint nem a külső erő, hanem a belső út, a szent erő keresése fontos. Kertművészetének végső célja, hogy keretet teremtsen létünk értelmének megtapasztalására. A száraz kertek kezdetben csak kövekből álltak. Később kerültek bele a növények, a zöld szigetek

A 17. században kialakultak az uradalmi kertek, nemcsak szakrális helyként, hanem találkozóhelyként (Nijo) is

Víz és kő az Ogawa Jihei kertekben. A japánkertekben a 19. századtól kezdődően jelentek meg a nyugati formák, beépítették az európai kertstílus elemeit

A 20. század legjelentősebb kertmegújítója, Shigemori Mirei kertje

benne a derékszöget és a természetes formákat, mellyel a valóság fizikai és intellektuális oldalát és annak egyensúlyát jelképezték. Ekkor vált kultusszá a cseresznye virágzás ünneplése, nagy cseresznyeparkok létesültek. A cseresznyefa virága az élet mulandóságát jelképezi; két hét alatt kinyílik és elvirágzik, arra figyelmeztet, hogy az élet rövid és minden pillanata fontos. Sem a szépség, sem az élet nem létezik elmúlás nélkül.

A 16. század második felében eljött a béke és a fejlődés ideje. A már egységes Japánban az addigi kifejezésformák a japán „reneszánszban” egyesültek, és ez napjainkig megmaradt. A teakertek látványossá váltak. Akkor kezdték formára nyírni a növényeket, melyből ugyancsak zen művészet lett. Az idő és a ráfordított energia nem számít, a tökéletesség igénye és ér-

zése a fontos, az pedig csodálatos módon kitarja belső kapuinkat.

A 17. század évei a világtól elzárkózott Japánban a kereskedelem föllendülését hozták. A samurájok meditációs és teakertjei után most a megerősödő uradalmi és kereskedő réteg nagyobb kertjeire helyeződött a hangsúly: szórakozó kertekké váltak. A társadalom nagyobb köre kezdte használni a kerteket, a stílusok összefolytak, kiegészítették egymást.

A japánkertek történetének legújabb korszakában, a 19-20. században nyugati szellemű fejlődés indult meg. Megnyitották az uradalmi kerteket, közparkokká váltak. Megtervezték az első „parti” kerteket. Alapjaiban megváltozott a kertek szerepe. A shinto, a buddhista, a hindu vallás, és a zen művészetek szellemisége az európai-

A víz az élet

A víz folyása az életünk útja. Vízésésként kezdődik a születéssel, majd a gyermekkor csobogásával fut tovább. Az ifjúkor gyors folyású patakjaként száguld és a tapasztalatok megszerzése után mély, széles folyóként halad tovább, hogy az út végén az univerzum végtelen óceánjába jusson.

val együtt beépült a mai japán kertekbe. Az adott szabályokon belül minden, mindenhol használható; a régi kertek sugalltának megfelelően a kertművész az egyénisége szerint egyszerűsíti és használja az elemeket.

Megyesi Éva,
Dani Zoltán

BUDAI KERTCENTRUM

Ahol nem csak a növények érzik jól magukat...

Nálunk mindent megtalál, ami a kertjéhez szükséges!

Japánkertek növényeivel, kertészeti kiegészítőivel, japán hortenziafajtákkal várjuk Önt!

Cím: II. kerület, Budakeszi út - Szépjuhászné út sarok
Telefon: 1/392-5091, 30/396-5687, 30/944-8263
Nyitva tartás: H-Sz: 8h-18h V: 8h-16h
www.budaikertcentrum.hu

Bonsai a kertben

Több tucatnyi óriás bonsai – Gergely inkább kerti alakfának hívja őket –, nevelkedik a maglódi bemutatókertben. A választék évenként bővül, a fákat mindig saját maga választja ki Japánban. Öt hétig utaznak, mire Maglódra érnek. Ott legalább fél évig edződnek, hogy megszokják a Japánétól merőben eltérő hazai éghajlatot. Többnyire jól alkalmazkodnak, hiszen csak a hazai körülmények közé való fajok közül válogat. A legellenállóbb a japán tiszafa (*Taxus cuspidata*), a japán hamisciprus (*Chamaecyparis obtusa*), a kínai boróka (*Juniperus chinensis*) és a japánciprus (*Cryptomeria japonica*). Kényesebb a csengőbojt (*Enkianthus perulatus*), amely sajnos nálunk fagyérzékeny, és savanyú talajt kedvel. A japán juhar (*Acer palmatum*) tartása is kockázatos lenne a mi párszegevény, perzselő nyarainkon. A japán selyemfenyő (*Pinus parviflora*) nagyon igényes, a hozzá nem értő gondozás nehezen helyrehozható hibákat okozhatna, így csak a nagyon felkészülteknek ajánlja. A kész alakfákon kívül ún. pre-bonsaiokat is kínálnak, azokon csak a fő irányvonalat

Rónai Gergely – bár nagy csodálója a klasszikus, kisméretű bonsaioknak –, a kerti bonsaiok, vagy más néven alakfák mellett tette le a voksát. Azok is harmóniát sugároznak, kertünk meghatározó díszei, elmélkedésre, megnyugvásra hívogatnak.

kat jelölték ki, a lombfelhők alakja és mérete szabadon alakítható. Az alakfák nem csak japánkertekbe valók, azokból ugyanis alig néhány található az országban. Sokkal inkább a keleties hangulatú, vagy relaxációs kertrészbe és az ún. minimál stílusjegyeket követő kertekbe ajánlhatók. Az árak nem akármilyen, negyed milliótól akár a három millióig terjedhet, hiszen sok évtizedes, sokszor emberöltőkön átívelő fáradságos munka gyümölcsei. Ezek a fák nem ilyenek születtek, és gondozás nélkül nem is maradnak ilyenek, figyelmeztet Rónai Gergely. Rendszeresen metszeni, tápoldatozni, esetleg permetezni kell őket. A szabadföldben nevelkedett, többször iskolázott fák földlabdásan érkeznek, majd a maglódi kertben nagy méretű fa plantérekbe ültetik őket. Hosszú ideig maradhatnak a fa dézsákban, de ki is ültethetők a kertbe. Rónai Gergely azt ajánlja, hogy ter-

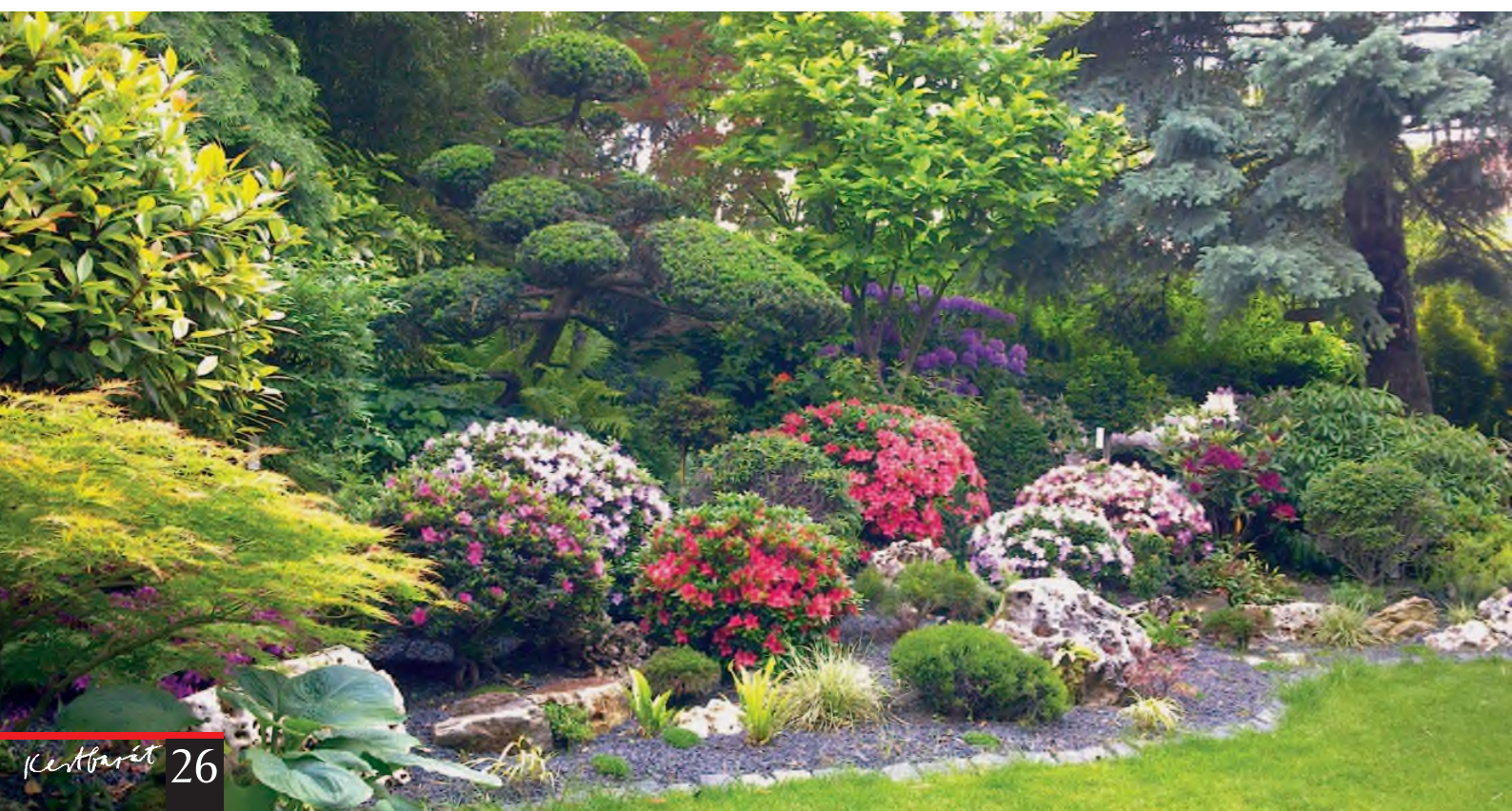

A SZERZŐ ÉS AZ ORIENT TREND FELVÉTELEI

mészetes, vagy mesterségesen kialakított kis dombra ültessék őket, hogy szép ág szerkezetüket, lombfelhőiket szemmagasságból élvezhessük. A teletetés biztonsága szempontjából előnyösebb a szabadföldi tartás. Télen rendszerint nem a fagy, hanem az átfagyott talaj miatti vízhiány és kiszáradás okozhat gondot, hiszen az örökzöldek télen is párologtatnak, különösen napsütöses időben. A napégésre érzékeny fajokat ajánlatos fátyolfóliával takarni, illetve a fagymentes napokon fajra való tekintet nélkül mindegyiket rendszeresen öntözni. Jóleső és háttorzongató érzés, ha arra gondolunk, hogy ezekben a fákból több száz éves tudás összegződik – mondja Gergely –, a japán mesterek némelyike ugyanis már tizenötödik nemzedékként viszi tovább az alakfák készítésének, nevelésének ősi fortélyait.

Algeier Wendy

TEVÉKENYSÉGEK

- Kerti Bonsaiok páratlan választéka
- Disznóvénnyek bérbeadása rendezvényekre
- Harmonikus kertkonceptiók kialakítása, azok megvalósítása
- Épülő és felújítandó kertek növényanyag ellátása
- Küli- és beltéri dekorációk
- Kerti Bonsaiok szakzerű ápolása, növényvédelme

TELEPHELY/BEMUTATÓKERT • 2234 Maglód, Wodiáner Ipari Park
Mobil: +36 30 520 15 91 • E-mail: info@orienttrend.eu

Tündérgert Budafokon

A Kertnézőben csapata különleges, keleti hangulatú kertbe látogatott. Jakab Zoltán Csaba tündérgertje a budafoki társasház szűkös kertjében, váratlan „meglepetésként” fogadja a látogatót.

Jakab Zoltán Csaba teával kínálja vendégeit

A lapított gömb alakúra nyírt buxusok a kert mértani jellegét erősítik. A háttérben az „apa és fia” cukorsüvegfenyők

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Az égetett facsonkok az elmúlást jelképezik

A boldogság szigetén a két félkörívűre faragott bazalt vágykő a látogató kívánságait teljesíti

Az élet forrását, az aláomló vizet csüngő luc jelképezi. Előtte a fából készült híd a vízen való átkelés érzését kelti. Alatta a csörgedező víz sima tőzegborításként jelenik meg

www.kertnezoben.hu

Jakab Zoltán Csaba szakdolgozatának írása során a japán teaszertartás történetét tanulmányozta, amikor a teakertekre – a teaszertartás lényeges elemeire – terelődött a figyelme. Rabul ejtette a téma és munkájának súlypontja a teaszertartásról hamarosan a teakertekre tevődött. A buddhista főiskolát követően két évig a Kertészeti Egyetemen gyarapította ismereteit, ám az európai kerttervezést kissé „száraznak” találta, a keleti stílus lett a „fő csapás”.

Albumokat és könyveket tanulmányozott, közben mindinkább erősödött benne a belső készlet, hogy maga is létrehozzon egy japán ihletésű kertet. S bár eredeti japánkertet csak japán mester a hazájában hozhat létre – mondja –, a japánkert stílusjegyeit kölcsön véve megkísérelte létrehívni a lét paradicsomi állapotát megjelenítő eszményi kertet. A szándék évekig érlelődött, majd 2005-ben a tettek mezejére lépett; budafoki házrészre előtt, majd néhány évvel később a ház mögötti, alig száz négyzetméteres építési törmelékkel borított részen keltek életre az álmái.

A kert formavilága a feng shui szabályai szerint az égtájakat őrző totemállatokra és őselemekre épül: keleten a sárkány (fa), nyugaton a tigris (fém), délen a fénycső (tűz), északon pedig a teknős (víz) védelmezi a területet, és megteremti a kedvező energiaáramlás feltételeit. A középpontban, a kígyó (föld) területén a boldogok szigete áll. A szent állatok „szemei” más és más alakú lámpásokként jelennek meg. Sötétítés után különleges hangulatot árasztanak, csend és nyugalom telepszik olyankor a kertre, meséli Jakab Zoltán Csaba. Energetikai középpontjában a japánkertek egyik kedvelt jelképe, a kínai hagyományokra visszavezethető boldogok szigete áll. A sziget különlegessége a két félkörívűre faragott bazalt vágykő, ami a látogató kívánságait teljesítheti, amennyiben azok összhangban állnak az isteni szándékkal.

Az aprócska kert fölé több irányból cédrusok boltozódnak

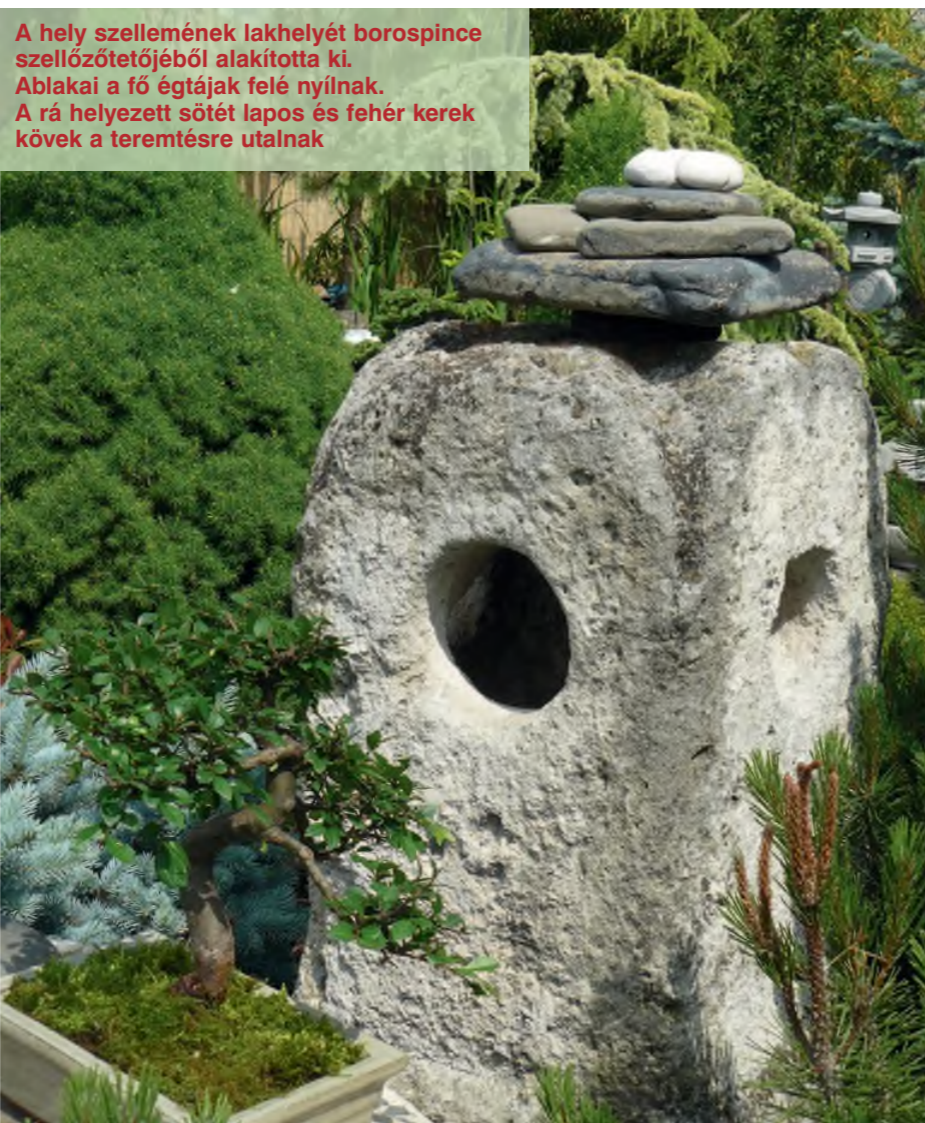
A kertben az örökzöldek – cédrusok, lucok, jegenyefenyők, törpefenyők, buxusok – uralkodnak. A tervező önmagát, valamint fiát is megjelenítette a kertben két egymás mellé ültetett, különböző korú cukorsüvegfenyőként.

A lombhullatók közül a japán díszcsersznyét (*Prunus serrulata*), a liliumfát (*Magnolia*), az oszlopos gyertyánokat, a selyemmirtuszokat (*Lagerstroemia*), a vörös lombú cserszömörécét, és az ugyancsak vörös lombú borbolyát emeljük ki. Némelyikük tavasszal, mások ősszel gazdagítják az örökzöldek alapvetően zöld színvilágát. Nekik és az évelő növényeknek, lombhullató cserjéknek (pl. hunyorok, íriszek, tatárvirág, lobélia, japánlonc) köszönhetően kora tavasztól késő ősziig mindig van virágzó növény a kertben, de soha nem meghatározó mennyiségben, csupán jelzésszerűen.

A tündérgert megtekintését azoknak ajánljuk, akik maguk mögött hagyva a város zaját, nyugalomra és feltöltődésre vágyanak. Elfogadják a tündér-lények létét, és készek rövid időre elmélyedni a keleti kertkultúra összetett jelképrendszerében.

Algeier Wendy

A hely szellemének lakhelyét borospince szellőztetőjéből alakította ki. Ablakai a fő égtáj felé nyílnak. A rá helyezett sötét lapos és fehér kerek kövek a teremtésre utalnak

Illatos ibolya

A tél végi, még bágyadt, erőtlén nap-sütés hamar előcsalogatja az első apró, illatos liláskék ibolyákat, kerekded lombleveleik tövénél rövid szárral bújnak meg, vagy éppen csak a fölé emelkednek. Ha jól érzik magukat, szeptember-októberben még egyszer virágoznak. Rizómás évelő növények, a fák, bokrok árnyékában, üde környezetben érzik jól magukat, ahol messzire kúszó, vékony indákat fejlesztenek. Tőosztással szaporíthatók, de elszórt magjuk helyben is kicsirázik.

Aranyvirág

A krizantémok az ősz utolsó virágai. Tudományos nevük, a Chrysanthemum, görög eredetű szó, aranyvirágot jelent, szirmai szabályos kört alkotó, sugaras elrendeződése a lenyugvó napra utal. Az „aranyvirágú” krizantémok formája és színvilága ma már rendkívül változatos. Válasszunk közülük minél többet, hogy fokozzuk a kert színeinek nyárból őszebe váltó hangulatát.

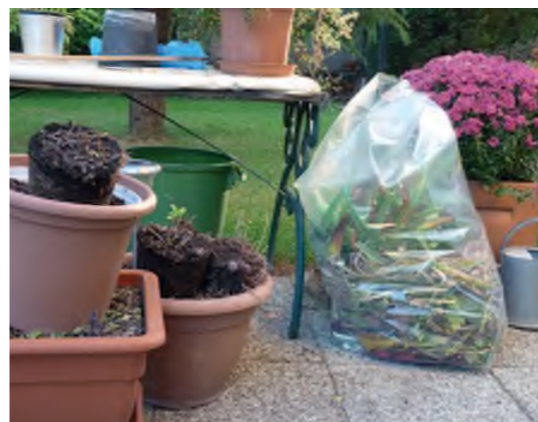

Rend a lelke...

A kerti teendők nyári csendje után most rengeteg a feladat. Megnyugtató, ha egy lépéssel az időjárás előtt járunk, még akkor is, ha évek óta tapasztaljuk az évszakok átmenet nélküli összemosódását. Előfordulhat, hogy a nyár szeptemberben folytatódik, mint ahogy az is, hogy korai fagyok je-

lentkeznek, sőt – volt rá példa –, hó is hullhat. Az idei kerti idényt megterhelte a szélsőséges időjárás. Elérkezett az ideje, hogy felszámoljuk a nyári ágyásokat, és előkészítsük más növények fogadására. Lassan beérik az utolsó paradicsom és az egynyári virágok is jelzik, hogy letelt az idejük.

Használjuk ki, amíg a talaj őrzi a nyár melegét; az időben ültetett árvácskák, kétnyári növények, évelő szegfűk erősebb gyökézzel mennek a télbe, nagyobb biztonsággal vészelik át a hűvös, fagyos, havas időszakot. Vegyünk búcsút a nagyméretű edényes balkonnövényektől, ürítsük ki a kaspókat. A dézsákba ültessünk kora tavasszal nyíló virághagymákat vegyesen.

Évelőkert

Érdemes nyár végén ültetni az évelő növényeket, mert az őszi-téli csapadék jó kondícióban tartja majd a növényeket. Olyan időpontot válasszunk az ültetésre, amikor a föld még meleg és kellően nedves. Mindkettő a gyökerek megkapaszkodását gyorsítja. Száraz időszakban ültetés előtt öntözzük be a talajt, és mártsuk vízbe a növény gyökerét. A cserépben nevelt évelőknek ássunk a földlabdájuknál nagyobb gödröt, majd a cserépből kiutve ültessük olyan mélyre, hogy a gyökér és a szár találkozása a talajszinttel azonos magasságban legyen. Tömörítsük a földet a tő körül annyira, hogy ne dőljön ki, stabilan álljon.

Kora ősszel tőosztással is megpróbálkozhatunk. A szépen fejlődő, a helyét kintől tövekből más helyekre is ültethetünk. A tőosztáshoz, vagy a gyökerek feldarabolásához éles szerszámot használjunk, hogy a lehető legkisebb roncsolást okozzuk. A növényeket a megeredésükig rendszeres öntözéssel „gyámolítsuk”.

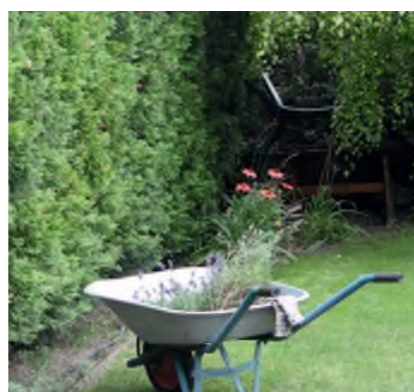
Vigyük tárolóba a dáliagumókat

Az elnyílt dáliák látványa lehangoló. Nemcsak a virágok hervadnak el, de a levelek is meglankadnak, sárgulnak, sőt ha enyhe fagy éri őket, akkor megfeketednek. Vágjuk le az összes virágszárát, arasznyi csonkot hagyva a töveken. Vasvillával fordítsuk ki óvatosan a gumókat, rázzuk, vagy mossuk le róluk a földet, és

kezdjük meg a szárításukat. Állítsuk fejjel lefelé, hogy az üreges szárakból kifolyjon víz, és a gumók felületéről leszáradjon a nedvesség. Később a szárcsonkokat is vágjuk le, és a gumókat tároljuk fagymentes helyen ládákbán, vagy dobozokban. A kiszáradás ellen kissé nyirkos földdel fedjük.

Ősszel is ültethető

Ha a kertünkben vannak olyan napos, száraz fekvésű helyek, ahol rosszul tűrik a növények a nyarat, oda valók a levendulák. Gazdag a választék a provanszi hangulatot idéző, manapság rendkívül divatos növényből. A *Hidcote* fajta vészeli át a legnagyobb biztonsággal a telet. Ősszel még ültethetjük őket, ágyásszegélybe is telepíthetők, ahol idővel összezárnak. Szép kísérői például a Leyland-ciprus sövényeknek. Ezüstös leveleik az élénkkék virágokkal szépek és kellemes illatot árasztanak. Ha a tavaszi virágokat időben leszedjük, újabb őszi virágzásra számíthatunk. A virágok jól száríthatók és rendkívül változatosan felhasználhatók, akár dekorációban, akár a sütés-főzésben.

Gyepápolás

A gyep továbbra is rendszeres ápolást, csapadékmentes időszakban öntözést és a fagyokig további nyírást kíván. Mértékét a fű növekedése jelzi. Ősszel érdemes átszellőztetni a gyepet, és a lehulló lombtól folyamatosan megtisztítani. Így a gyep még fényhez, levegőhöz jut és kevésbé mohásodik. Ha túl nagy igénybevételnek volt kitéve, akkor meghálálja az őszi trágyázást. A hosszú hatású trágyák lassan, fokozatosan, hónapokon keresztül adják le tápanyagaikat. Mindig épp annyit, amit föl tud venni a gyökérzet. Ezzel segíti a gyep téli felkészülését és a tavaszi regenerálódását.

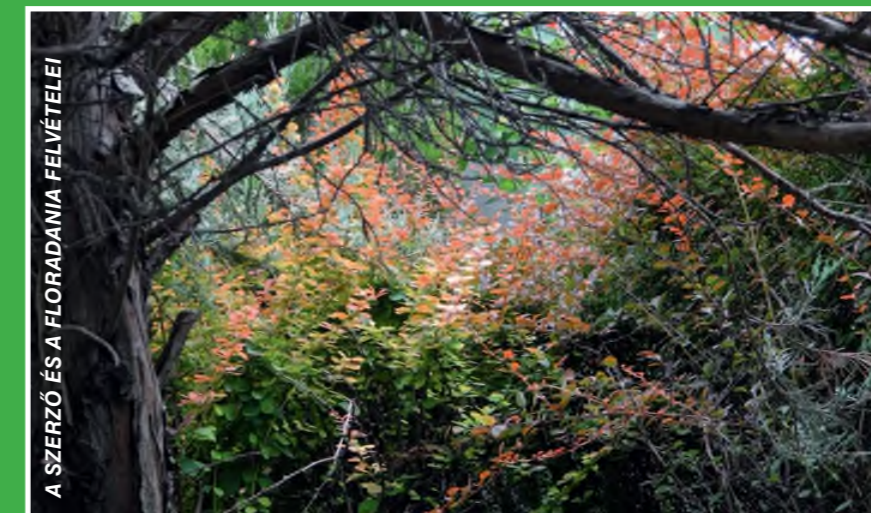
Karácsonyra

A szobaciklámen – őset tekintve erdei aljnövény – nyáron jobban érzi magát a kert árnyékos, nyirkosabb zugába kiültetve. Ám csak a fagyokig hagyható ott. Még a hűvös beállta előtt ássuk ki a töveket, tisztítsuk meg a száraz, vagy sárguló levelektől, elnyílt virágoktól és ültessük friss, laza szerkezetű, tőzeges földkeverékbe. Ültetéskor ügyeljünk arra, hogy a gumó felső harmada a talaj fölé kerüljön. A lakásban a világos, hűvös helyet kedveli. A nyáron kertben nevelkedett ciklámenek karácsonyra újra nyílnak. (A ciklámenekről szól még írásunk a 44-45. oldalon)

Színtan

Az évszakváltáskor a levélben lejátszódó élettani folyamatok látható jele a levelek elszíneződése. A növény számára még hasznosítható tápanyagok levándorolnak a szárba, a zöld színtestek elbomlanak, átalakulnak, és a lombohullás előtt sárgássá, esetenként rózsaszínűre váltanak. A vörös lombszint a sejtnedvek megváltozása okozza.

A SZERZŐ ÉS A FLORADANIA FELVÉTELEI

Télen is friss

A cserépben vagy kiültetve nevelt fűszernövényeket szedjük továbbra is folyamatosan. A melegkedvelő bazsalikom a legérzékenyebb a hideg, csapadékos időre. Levelei hamar kisárgulnak, sőt menthetetlenül megtámadja őket a szürkepenész. Ha van a házban hely és szívesen bíbelődünk a fűszerek téli tartásával, akkor ültessük össze a töveket nagyobb cserépbe és tegyük világos, meleg helyre. A metélőhagyma áttelel a kertben, ám ha télen is élvezni akarjuk az ízét a vajás kenyéren, akkor vigyünk belőle a házba is. Vágjuk szét a tövét darabokra és egyenként ültessük cserépbe. Tartsuk nyirkosan a földjét.

Összeállította: Merényi Alexandra

ÉRTÜNK A NÖVÉNYEK NYELVÉN

Táplálja növényeit univerzális Wuxal műtrágyával! www.szepzold.hu

A Wuxal® Superrel nem tévedhet! A profik által is elismert, prémium lombtrágyával a kert minden növényét gyorsan, látványosan szebbé és jobban táplálttá varázsolhatja.

Kwizda Táplálunk és védünk

Agro

A szépséghez hizni kell!

Mentsük, ami menthető

Az ősz kezdete minden kertészkedőt arra biztat, hogy a lehető legtöbb termést tárolja, tartósítsa télre, a vitaminszegény hónapokra. Takarítsuk ki a tárolóhelyiséget, meszeljük ki a pincét. Az éléskamrából dobjuk ki a tavalyról megmaradt szárítmányokat, évtizedes befőtteket. Adjunk helyet az új termésnek!

Gyümölcsstelepités előtt

Szeptember végén, októberben már megjelennek az árudákban a gyümölcsfák, gyümölcsstermő bokrok. Mind több helyen edényes növények is kaphatók, gyakran terméseikkel is csábítanak a vásárlásra. Gyümölcsstermő növényeket jó esetben nem egy-két évre ültetünk, egy-egy fa vagy bokor akár 5-15 évig is kiszolgálhatja a családot. Nem olcsó portéka, éppen ezért vásárlás előtt néhány fontos szabályt tartunk szem előtt!

Csak kiváló minőségű, sérülésektől, károsítók látható nyomaitól mentes csemétét, oltványt vásároljunk, lehetőleg megbízható helyről. Ne dőlünk be az akcióknak! A felelősségteljes kertészeti árudák jóállást is adnak. Ehhez azonban őrizzük meg a vásárlásnál kapott blokkot és a faiskolai jelölécímét is, ami az áru egészségét és minőségét igazoló növényültetvéli is egyben. Olyan növényt ne vásároljunk, amin ez nem található meg, vagy kérjük azt az eladótól! Szabadgyökerű növényeknél néz-

zük át a gyökerek frissességét, keressük a kártevőre, kórokozóra utaló „gyanús jeleket”. Az oltványoknál vizsgáljuk meg az oltás helyét; ha száradó, feketedő, akkor ne vegyük meg a növényt. Vizsgáljuk át a koronavesszőket is.

A szabadgyökerű csemétét még a vásárlás napján ültessük el. Előre mérjük föl az ültetés helyét és készítsük el a vermet. Az ültetéshez felhős, borús időt válasszunk. A szabadgyökerű oltványt a telepítés előtt néhány órára állítsuk vízbe. Az ültetőgödört töltsük tele vízzel, és várjunk, amíg teljesen elissza. Az ültetés során váltakozva iszapoljunk és tölteggessük a földet a csemete körül. Olyan mélységben ültessünk, mint ahogyan a fa a faiskolában lehetett. Ha szükséges, akkor karózzuk! Sötétebb kérgű csemeték (pl. cseresznye, meggy) törzsét érdemes jutagolyóccsal körbetekerni, hogy megóvjuk a nagy, téli éjszakai és nappali hőingás okozta kéregrepedéstől. Vadveszélyes helyen vizsgáljuk át a kerítést, hogy télen ne juthasson be nyúl vagy őz a kertbe. A vadak ellen is hasznos a törzskötözés.

Paradicsom ősszel

Szánakozva nézzük szeptemberben, ahogy paradicsomtöveink fokozatosan az enyészeté lesznek, holott még tele vannak zöld termésekkel és kinyílni készülő bimbókkal. Az augusztus végén érkező esők nem kedveznek a megporzást végző rovaroknak, a csapadékos, párás időjárásban mind gyakoribbak a lombot károsító gombás (paradicsomvész, alternária) és baktériumos betegségek.

Azoké most az előny, akik a növényeket kis üvegházban nevelték és amelyről nyáron leszedték az ablaktáblákat. Helyezzük azokat most vissza és továbbra is gondoskodjunk a növények öntözéséről, tápanyagellátásáról. A tápoldat összetételében most viszont a kálium kerüljön túlsúlyba, azzal megelőzhető a növények megnyúlása, és ser-

kenthető a zöld termések beérése. Szeptemberben még lehetnek meleg, napfényes nappalok, de fokozódik az éjszakai lehűlés, így nappal nyissuk, este zárjuk a természet házat. Így elkerülhetjük a nagy hőingadozást, amitől az érésben lévő paradicsombogyók megrepedhetnek. A nappali szellőztetés nagyon fontos ilyenkor, mert a magas páratartalom csökkenti a párolgást, ezzel együtt a víz- és tápanyagfelvételt. Nekünk pedig most éppen az a célunk, hogy a növény a tenyészidőszak utolsó heteiben még beérlelje a terméseit, ahhoz viszont tápanyagra és vízre van szüksége. A fényhiány és a hideg idő nem kedvez a megporzásnak, így a házikertben nem igazán számíthatunk új termésekre.

Aszaljunk almát!

Az alma jól tárolható gyümölcs, szinte egész télen fogyaszthatjuk frissen. Ha nagyobb mennyiség áll rendelkezésre, akkor az érett almákat érdemes aszalással tartósítani. A jól megmosott (igény szerint meghámozott) almákat csuszázókéssel kivájjuk, majd fél centi vastag szeleteket (almakarikákat) készítünk. Ezeket rúdra vagy zsinórra fűzzük, és száraz, hűvös helyiségben főllogatjuk. Ez a helyiség lehet a kamra, vagy akár a szoba is, fontos, hogy száraz, jól levegőző legyen! Pár nap alatt megszáradnak, illatos díszei a lakásnak.

Sütőben is aszalhatunk. A sütőrácsra alul és felül is egyformán éri a szeleteket a hő, így nem kell forgatni azokat. A legjobb a légkeveréses készülék, ennek hiányában kissé nyitott sütőajtónál végezzük a műveletet. Fokozatosan emeljük a sütő hőmérsékletét, kezdetben 55-60 C-fokra hevítjük

föl, majd emeljük a hőfokot 70-80 C-fokra. Kissé hosszadalmas folyamat, akár egy teljes napig is eltarthat. Akkor van kész az aszalt alma, ha állaga gumyszerű, de még nem roppan. Elektromos aszalóval ez a folyamat 6-8 órára csökkenthető, az aszalás ideje előre beprogramozható.

Az aszalt alma kitűnő rost-, ásványi anyag- és vitaminforrás, az emésztőrendszer „kéményseprője”. A benne lévő pektinnek köszönhetően tisztítja a májat és a bélrendszert, emeli a vércukorszintet, regenerálja a bőrünket. Cukros édességek helyett egészséges rágcslálnivaló!

Káposztasavanyítás

A savanyú káposzta köztudottan értékes téli C-vitamin-forrás, a magyar és a sváb konyha elengedhetetlen alapanyaga az őszi-téli időszakban.

A savanyítás az egyik legrégebbi biológiai tartósítási eljárás. Ekkor a káros mikroorganizmusok elszaporodását és a romlást, a hasznos tejsavbaktériumok által termelt tejsavval akadályozzuk meg. A savanyításban közreműködő mikroszervezetek a sózás során a káposztából nyert sejtnedvben található cukrot bontják tejsavvá. A tejsavas erjesztésben döntő szerep jut a konyhasónak, ugyanis annak hatására válik ki a szövetekben megkötött víz és a különféle oldott anyagok. A sóoldat akadályozza a káros mikroorganizmusok szaporodását és segíti a tejsavbaktériumok tevékenységét.

A téli savanyításhoz tömör, kemény fejű káposztákat válasszunk, amit lehetőleg száraz időben szedjük. A frissen szedett fejeket néhány napig tárolóban szikkasztjuk, hogy veszítsen a nedvességtartal-

mából, és a szeleteléskor kevésbé törjön. A felső, zöld leveleket távolítsuk el. Vizsgálataink szerint a káposzta törzsében van a vitaminok nagy része, így daráljuk azt is bele a savanyítani valóba. A szeletek 1,5-2 mm vastagságúak legyenek. A szeletelt káposztához hús száralékban egész fejeket is tehetünk, tehát tíz kilogrammhoz két egykilós fejet, aminek a törzsáját átlósan többször, sűrűn be- vagy daltuk, főllogítottuk. A káposztaszeleteket laposan döngöljük bele az erjesztő edénybe – ami lehet fa- vagy műanyag hordó –, hogy kiszorítsuk a levegőt, és kissé megtörjük a káposztát. Kilogrammonként 1-1,5 dekagramm konyhasót adjunk hozzá, de mellőzzük a jódozott sót. Fűszerezhetjük a savanyúkáposztát kilónként 3-4 gramm kaporlevéllel, 1-2 gramm egész köménnyel, 2-3 szem egész fekete borssal, 1 közepes méretű babérlevéllel, illetve ízlés szerint egy-egy szál há-

mozott, ceruzavastagságúra csikozott tormával. A sózást, fűszerezést rétegenként végezzük. A majdnem teli edényben a szeletelt káposztát borítsuk be egész levelekkel, éppen rá illő nyomólappal fedjük le, majd egy súlyos követ helyezzünk rá, hogy ne kerüljön levegő a savanyítandó alapanyagba. Az első néhány napon

15-20 fok meleg kedvez az erjedésnek, ezt követően a

helyiség hőmérséklete már nem emelkedhet 15 fok fölé. Legjobb pincében savanyítani, aminek az ajtaját vagy az ablakát kezdetben nyitva hagyjuk.

Az erjedés megindulása után keletkező habot szedjük le a káposzta tetejéről, alaposan mossuk el a nyomólappot, majd helyezük vissza. A savanyítás ideje körülbelül 4-6 hét.

Összeállította: Pap Edina

SECO fűnyírótraktorok ... hogy a kertgondozás szórakozás legyen!

Forgalmazza: **INTER-MIX KFT**
1172 Budapest, Rétfarkas u. 6. Tel: (1)4021010, Fax: (1)4021011
E-mail: intermix@intermix.hu Honlap: www.intermix.hu

Gumósok az asztalon

A hazai gasztronómiai kultúra felvirágzásának és a zöldségkertészkedés, a konyhakertek újraéledésének korát éljük. Ma már többen eljutnak mediterrán és trópusi országokba, egzotikus piacokra, és a világ minden tájára elkísérő ismeretterjesztő filmek is sok furcsa élelmiszernövényt mutatnak be. Sokan divatból, mások a kertészkedés szeretetéből vagy pusztán étrendjük változatossá tétele miatt érdeklődnek a különleges zöldségek és gyümölcsök iránt. A nagyobb zöldségüzletekben, bevásárlóközpontokban és ázsiai boltokban sok egzotikus termék megvásárolható, a szaporító ökopiacokon, internetes honlapokon pedig sokféle mag és palánta beszerezhető. Sorozatunkban különleges zöldségeket mutatunk be.

Gumó

A gumó vaskos, húsos szár- vagy gyökérmódosulat, mely a növény számára fontos tartaléktápanyagokat, elsősorban keményítőt raktároz. Általában föld alatti, mint például a burgonya gumója, de lehet föld fölötti is, mint a karalábé szárgumója. Ha a gyökér módosulatáról van szó, mint a dália esetében, akkor gyökérgumóról beszélünk.

A keményítő nagyon fontos emberi táplálék, így az azt felhalmozó növényi részek – elsősorban magok és föld alatti gumók – az emberi étkezés legfontosabb alapanyagai a Föld minden táján.

A nedvességkedvelő tárót teraszos művelésben termesztik, gyakran a rizsföldek szélére ültetik (Jünnan, Kína)

A táró friss, zseme gumóját is kedvelik, a vaskos levéllyel együtt készítik el (Vietnam)

Az óriástáró (Alocasia macrorrhiza) 3-4 méter magas növény. Gumója a táróéhoz hasonló, de inkább sertés-takarmányként hasznosítják. Vaskos, szivacsos levéllyele főzve kedvelt étel (Vietnam)

A gumósok az emberiség legfontosabb táplálék növényei közé tartoznak. Bár a legkülönbözőbb növénycsaládokba tartoznak, vagyis botanikailag nem rokonok, közös jellemzőjük, hogy keményítőben gazdag föld alatti raktározó szervüket, a gumójukat fogyasztják.

A burgonyafélék családjába tartozó burgonyát mindenki jól ismeri, hisz a mérsékelt övön az egyetlen, széles körben elterjedt gumós alapélelmiszer, ugyanakkor a trópusokon számos más faj bír hasonlóan nagy jelentőséggel.

A **táró** (*Colocasia esculenta*) az egyik legősibb kultúrnövény, sokak szerint Kínában már 4-7 ezer éve, a rizs előtt elkezdték termesztetni. Azokat a helyeket kedveli, mint a rizs. A feltételezések szerint őshazája is Délkelet-Ázsia monszun öntözött vidékein lehetett, ahol ma már mindent teraszos rizsföldek foglalnak el.

A kontyvirágfélék családjába tartozó mocsári évelő növény. Gumós gyökértörzse hosszúságú, 30 cm hosszú, gyűrű alakú levélripacsokkal. Húsa fehér, sárgás vagy rózsaszínes, oldalán több kisebb gumóval. Nagy (15-60 cm), feltűnő erezetű, széles, nyíl alakú levéllemezének széle hullámos, a hosszú, húsos levéllyel csúcsával lefelé áll. Krémfehér buroklevéllal körülvett, torzsavirágzatot alkotó apró virágaiból zöld bogótermések alakulnak ki. Kultúrában ritkán virágzik.

Nagy gumóját nyersen nem fogyasztják, mert külső rétegei a nyálkahártyába fúródó, szúrós kalcium-oxalát túlkristályokat tartalmaznak, amelyek azonban főzve, sütve eltűnnek. Megsárgított gumóiból lisztet is őrölnek. C-vitaminban dús friss hajtásait, zseme leveleit, húsos levéllyelét főzelék-

A manióka

A kutyatejfélek családjába tartozó manióka, más nevein kasszava vagy tapióka (*Manihot esculenta*) 1-5 méter magasra megnövő fásodó szárú félcserje. Örvösen elágazó szára s a növény minden része tejnedvet tartalmaz. Hosszú nyelű, jellegzetes levelei tenyeresen, lándzsás karéjokra szeltek. Hatalmas, világos vagy sötétbarna héjú, fehér, ritkán sárgás vagy pirosas húsu, 5-10 kg-t is elérő, rövid nyelű, hosszúságú, orsó alakú gumói 100-130 cm-esek is lehetnek. Gumóinak víztartalma 62%, keményítőtartalma 25%, fehérjetartalma csupán 1%.

Pontos eredete nem ismert, valószínűleg több vad faj bevonásával, esetleg azok kereszteződéséből jött létre Amerikában. Termesztéséről a legkorábbi régészeti adatok a Kr. e. 4000 körüli időkből, Peru partvidéki területeiről származnak. A mexikói leletek sem sokkal későbbiek. A 16. század végén portugál hajósok révén került Afrikába, de csak a 20. század elején terjedt el.

Manióka a hanoi piac kínálatában (Vietnam)

Széles elterjedtségének oka, hogy a talajjal szemben igénytelen, jól tűri a szárazságot, ellenáll a kártevőknek, művelése egyszerű. Hajtásdugványokkal szaporíthatjuk. A fajták egy részénél 8-12 hónap múlva már betakarítható a termés. A friss gumók nem tarthatók el sokáig, ám folszeletelve, és előfőzés után vagy anélkül, a napon

kiegészítve, valamint élelmiszerek csomagolására használják. Erjesztett gumóiból készült Dél-Amerikában a „csicsa” nevű alkoholos ital. Évezredek alatt szelektált fajtái kevesebb oxalát kristályt tartalmaznak. Rokona a nagyon hasonló, de hegyesebb vállú, nyíl alakú levelű tania (*Xanthosoma sagittifolium*), a trópusi Amerikából származik. Levelét is, gyökértörzsét is főzve fogyasztják, gyakran ültetik fiatal kakaóültvények árnyékolására.

A **jamszgyökér** (*Dioscorea*) nemzetség számos fajának keményítőben gazdag gumója fontos táplálék a kifejezetten forró (25-30°C) és nedves (évi 1500 mm csapadékú) trópusokon, főleg Nyugat-Afrikában, Délkelet-Ázsiában és a karibi térségben. Az egyes fajok nagyságban nagyon eltérő gumói (mogyorónyitól a 20 kg-orig)

más és más eredetűek: gumószerűen megvastagodott gyökerek, egyéves vagy a növény élete végéig növekvő, vastagodó, szártagokból fejlődő föld alatti gumók, vagy az első lomblevél rügyéből fejlődő föld feletti raktározó szervek, sarjgumók. A termesztett jamszfajok gumói 5-20 kg-osak, fehér, sárga vagy piros belűek; nyersen vagy főzve fogyasztják, keményítőt vonnak ki belőlük.

A **kínai jamszgyökér** (*Dioscorea opposita*) tűri leginkább a hűvösebb éghajlatot. Lágyszárú futónövény. Hengeres, gumószerűen megvastagodott, gyakran elágazó gyökere 90 cm hosszú is lehet. Szára kissé szögletes, egyszerű, átellenesen álló, tojásdad, szíves vállú levelekkel és a levelek tövével fejlődő, kicsi, ehető sarjgumókkal. Apró, fahéjillatú, egyivarú virágai kicsi, levehlőnalji fürtvirágzatban nyílnak.

A Dioscoreák többsége szíves vállú, ép szélű, hálózatos erezetű jellegzetes leveleiről könnyen fölismerhető (Dioscorea polystachya)

kiszáritva hónapokig tárolhatók. Jelenlegi termőterületének (mely legnagyobb a gumósok közt) a fele Afrikában található.

Sokféle fajtáját termesztik, egyes változatai igen mérgező hidrogén-cianidot tartalmaznak, azok gyökérgumóit hosszú ideig áztatják, főzik vagy sütik felhasználás előtt. A lombjuk is mérgező, ezért különösen olyan helyeken termesztik őket, ahol vadállatok (vaddisznók, páviánok, tarajosülök stb.) veszélyeztetik az ültetvényeket.

A maniókát meghámozva főzik, sütik. Alkoholos italt, lisztjéből pudingot, valamint keményítőt – úgynevezett tapiókat – készítenek, amit étkezésen kívül ragasztóanyagok, papír készítésére és mosáshoz használnak. A tapióka egyoldalú fogyasztása a kwashiorkor kialakulásához vezethet, ami a fehérjehiányos táplálkozás következtében gyermekkorban kialakuló, súlyos sorvadással, májelégtelenséggel, ödémával, hasmenéssel járó, gyakran halállal végződő betegség.

A könnyen termesztendő és igénytelen, szárazságtűrő manióka minden kelet-afrikai kiskertben megtalálható (Tanzánia)

Őshazájában, Kelet-Ázsiában, Kínában és Japánban ősi kultúrnövény, de sokféle ültetik, az USA-ban meg is honosodott. Európában is ültették a 19. század közepén, de ma már jelentőségét veszítette. Hámzás után főzve, szeleteit előfőzés után olajban sütvé, a kisebb gumókat pirítva fogyasztják. Kínában gyógynövényként is ismerik.

A trópusi Amerikában a háromkaréjú levelű **kuszkus** (*Dioscorea trifida*) a legfontosabb. A trópusok szerte elterjedt kelet-ázsiai eredetű **óriás jamszgyökér** (*Dioscorea alata*) föld alatti gumói különböző színűek, ujjasan elágazók, lapítottak, s a legkülönbözőbb furcsa alakúak lehetnek. Többnyire 5-10 kg-osak, de elérhetik a 60 kg-t is. A gumók keményítőtartalma alacsonyabb ugyan a kasszaváénál, ám fehérjetartalma valamivel magasabb annál,

Az óriás jamszgyökér hosszúságú vagy más különös alakú gumói többnyire 5-10 kg-osak, de a 60 kg-t is elérhetik (Szecsuan, Kína)

A nagy szarvasbogár

Már hullik a lomb, a fák készülődnek a télre, a korhadt farönkökben, fatörzsekben azonban nem áll meg az élet: a szarvasbogarak lárvái elrejtve, más rovarlárvák, rovarok társaságában élnek, fejlődnek.

A fák körül, az avarban az elpusztult szarvasbogarak sokáig el nem bomló agancsait is megtalálhatjátok. Persze ezek nem igazi agancsok (szarvak), a hímek rágó szájszerve alakult át félelmetesnek látszó fegyverré. Magyarország, sőt, az egész Kárpát-medence legnagyobb testű bogara a nagy szarvasbogár. Nemcsak terméivel, hanem különleges, ijesztő külsejével is kitűnik a többi rovar közül. A hím bogarak 5-8, a nőstények 3-5 cm hosszúak. A hímek között akár 10 cm-es példányok is előfordulhatnak. A hímek agancsa (szarva) elérheti az 1-2 cm-t. A nagy szarvasbogár szárnyfedője sima, végig takarja a potrohot, általában sötétbarna színű, néha vörösbarna árnyalattal,

a szarvszerű rágó vörösbarna. Ez a szarvszerű rágószerv mégsem táplálkozásra való, a hímek a párosodás előtti harcban használják. Ezzel igyekeznek elűzni a többi udvarlót, megpróbálják a hátára fordítani, vagy a fáról lepöckölni. A nagy szarvasbogár élete a tölgyerdőkhöz, a tölgyfákhoz kötött. A kifejlett bogarak nem esznek, vagy csak a tölgyfák kérgének nedveit nyalogatják, a lárvák a korhadó részekből táplálkoznak. Lassan fejlődnek, hiszen a korhadt fa nem túl energiadús táplálék. A pajorszerű lárvák 3-5 év után, kifejlett állapotban a 10 cm-t is elerik. A végső lárvastádium után ősszel bábozódnak, majd a következő tavaszon, május-júniusban kikelnek a boga-

rak. Nappal pihennek, alkonyattól kezdenek repülni, keresik a párjukat, repülésüket zúgó hang kíséri. A zivatar előtti párosítás, fojtott levegőben a legélénkebbek. Repülésük nem túl biztos, néha összeütköznek. Tavaly Szombathely belvárosában is röpködtek. A régebbi erdészeti gyakorlat szerint nem vágták ki, nem takarították el a korhadó törzseket, rönköket, majd ez megváltozott, és ennek következtében a szarvasbogarak száma csökkent. Most újból visszatértek ahhoz a gyakorlathoz, hogy meghagyják a pusztuló fákat, amelyek többek között a szarvasbogarak élőhelyei is, így számuk újra növekedni kezdett.

Molnár Mária

A batáta levelén, virágán is jól látszik, hogy a hajnalok rokonságába tartozik

A batátának igen sok, színben, alakban, állagában különböző fajtáját termesztik

ezért értékesebb táplálék. Magas C-vitamin-tartalma miatt valamikor a hosszú tengeri úton levő hajósoknak különösen fontos tápláléka volt. A Nyugat-Afrikában elterjedt **sárga jamszgyökér** (*Dioscorea cayenensis*) és a **fehér jamszgyökér** (*Dioscorea rotundata*) gumójából fufut készítenek: a meghámozott, feldarabolt gumókat, gyakran kasszavával keverve megfőzik, majd famozsárban péppé zúzzák. A közel 600 ismert jamszfaj többsége azonban nem tápláléknövény, sőt alkaloidjuk, a dioszkorin erősen mérgező. Ám tudjuk, a mérgező és a gyógyhatás sokszor nem áll távol egymástól, jó néhány fajtól reumatikus bántalmak elleni gyulladáscsökkentő, ekcéma kezelésére alkalmas, fogamzásgátló, valamint szteroidhormonok készítéséhez szükséges hatóanyagokat vonnak ki.

Az egzotikus gumós növények közül a **batáta** vagy édesburgonya (*Ipomoea batata*) a legelérhetőbb számunkra, mert sok zöldségkereskedésben kapható már, sőt nálunk is termeszthető és szaporítóanyaga is beszerezhető (www.bionaturline.hu/batata). A batáta kúszó szárú évelő növény, de egyévesként művelik. Egy-öt méter hosszú, vékony, elágazó szárain szórt állású, változatos alakú, néha tenyeresen karéjos, máskor ép, többnyire szíves vállú, hosszú nyelű levelek láthatók. Nagy, tölcséres, forrt pártájú, sötét torkú virágai levendulakékek vagy fehérek. Tojásdad toktermései ritkán fejlődnek ki. Orsó alakú, hajtáseredetű gyökérgumói 3-6 hónap alatt 1-2 kilósra is megnőhetnek. A gumók vöröses héjúak, felvágva fehér tejnedvet eresztő, édeskés húsup fehér, rózsás vagy sárgás színű, 27% keményítőt, 3-6% cukrot, valamint fehérjét és zsírokat is tartalmaznak. Az eredetileg dél-amerikai származású növényt ma már az óvilági trópuso-

kon is ültetik. Polinéziában, s Új-Zélandon jelent meg a legrégebben. Az inkák előtti időkben is ültetett növényt Kolumbusz első útján, 1492-ben Spanyolországba is elvitte, ahol karibi neve (batata) a csak 80 évvel később meghonosodott burgonyára is átragadt (francia: patate, angol: potatoes), jóllehet botanikailag nem állnak rokonságban. Gyakran ültetik kivágott és föl-

égetett őserdők helyén, mert gyorsan nő és a hamuval borított, ásványi anyagokban gazdag, csapadékos területeken különösen bőségesen terem. Magas tápértékű, vitaminokban gazdag gumóit főzik, sűtik, kandírozzák, vagy pürét készítenek belőle, de alkohol- és cukorgyártásra is használják. Faszénparázson sűtött szeleteit gyakran az utcán kinnálják, amelyek nemcsak elkészítési módjukban, de ízükben is a gesztenyére emlékeztetnek.

Fráter Erzsébet

Az európai kereskedelemben különösen kedvelt a kissé a sűtőtköre emlékeztető ízű, narancsszínű húsup batáta fajtacsoport

DISZNÖVÉNY, VIRÁGKÖTÉSZETI ÉS DEKORÁCIÓS NAGYKERESKEDÉS LEGYEN ÖN IS VÁSÁRLÓNK!

Különlegességek a világ minden tájáról és még sok minden más...

Dunavirág Centrum

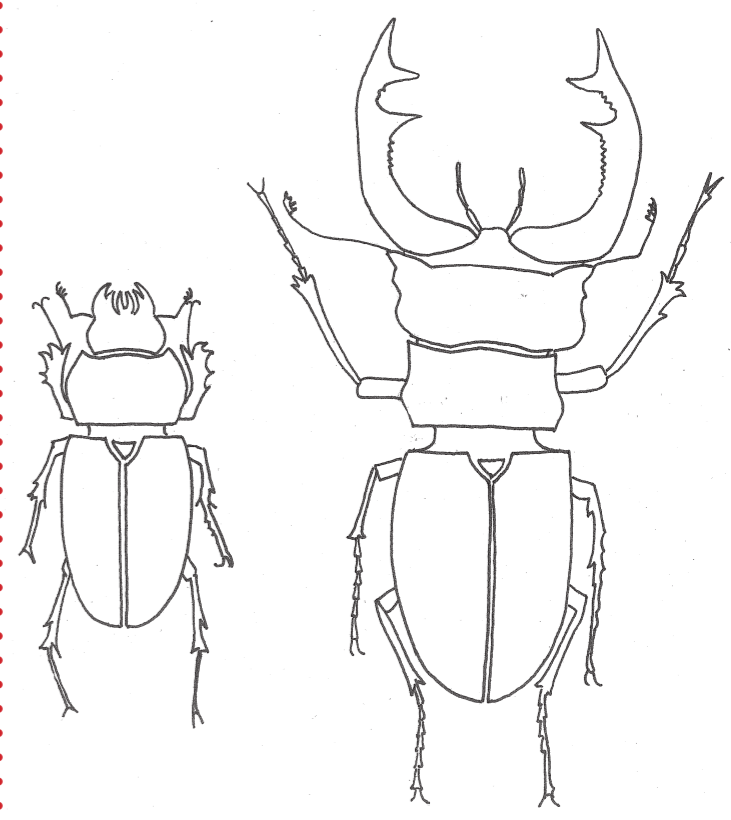
AZ ÚJONNAN REGISZTRÁLT VÁSÁRLÓINKNAK 5% KEDVEZMÉNY AZ ELSŐ VÁSÁRLÁSNA!

A vásárlás regisztrációköteles, kereskedésünkben kizárólag érvényes adószámmal rendelkező vállalkozások regisztrálhatnak. Kérjük Önt, a feltételekről érdeklődjön az alábbi elérhetőségeken. Regisztráláshoz kérjük hozza magával Kertbarát Magazinját.

info@dunavirag.hu Tel.: 24-525-280 www.dunavirag.hu Szigetszentmiklós, Leshegy utca 1/c.

Színezd ki!

BODOR JÁNOS FELVÉTELEI

A bükk

Amikor bükkerdőbe lépünk, olyan, mintha katedrálisba lépnénk. Minden évszakban másképp hat ránk, ősszel arany lombszíne és a lehullott levelek illata árasztja el az erdőt, tavasszal friss, üdezőld levelei megkapóak. Az aljnövényzet akkor fehér, lila, sárga mozaikos szőnyeget alkot. Télen a sima szürke kéreg uralkodik, és ha szerencsénk van, akkor a korona fehér zúzmara csipkéjét is megcsodálhatjuk. Nyáron hús árnyat ad, és párás levegője átjárja a tüdőnket.

Minden évszakban érdemes fölkeresni a bükkerdőket. Az ország hegységeiben több helyen megtalálhatjuk: Bükk, Mátra, Zemplén, Bakony, Mecsek, Pilis és a többi. Néhol a dombvidéken is előfordul, mint például a Zalai-dombságban vagy az Őrségben.

A Kelet-európai síkság és a legészakibb részek kivételével egész Európában előfordul. A Magyar-középhegységben 600 méter fölött erdőalkotó, a Kárpátokban 400-1200 méter között egyeduralkodó. Jegenyefenyővel és esetleg lucfenyővel elegyedve az úgynevezett kevert lombú erdők vezérfaja.

A bükkösök igen magas erdők, a fák átlagmagassága eléri a 25-35 métert. A lombkorona egyszintű és szorosan záródik, így szinte alig jut le fény az alsóbb rézszekre, nyáron állandó félhomály honol a bükkösök belsejében. Emiatt a cserjeszint nagyon gyér, szinte kizárólag fiatal bükkfákból, magoncokból, csemetékből áll. A

A SZERZŐ FELVÉTELEI

gyepszint csak kora tavasszal, a lombfakadás előtti időben gazdag, elsősorban hagymás és gumós növényekből áll, amelyek már nagyon korán kihajtanak, virágot hoznak és termést érlelnek. Mire a bükkfák levelei kihajtanak, ők már elvirágoznak. Ilyen jellegzetes kora tavaszi hagymás például a medvehagyma (*Allium ursinum*), a csillagvirág (hazánkban *Scilla bifolia*, Nyugat-Európában főképp *Scilla non-scripta*), a hóvirág (*Galanthus nivalis*); a gumós növények, például a különféle keltikefajok (pl. *Corydalis cava*, *Corydalis solida*). Évelő gyöktörzses fajok is előfordulnak, mint

például a szellőrózsa (*Anemone nemorosa*, *Anemone ranunculoides*). A bükkösökben általában egy-egy növényfaj válik uralkodóvá az aljnövényzetben, így ezek alapján különböző bükkerdőtípusok különíthetők el: gyöngyperjés-bükkös, mügés-bükkös, szélfüves-bükkös, bükkásos-bükkös, medvehagymás-bükkös, magaskórós-bükkös, páfrányos-bükkös stb.

Zárt állományokban csak magasan ágazik el a törzse, a magányos példányoké jóval lejjebb, azok koronája félgömb alakúvá fejlődik. A kérge vékony, sima, világosvagy sötétszürke. A levelek elliptikusak,

A bükk matuzsálemi kort és óriási méretet is elérhet. Legnagyobb, 587 cm-es törzskörméretű példánya Gyenesdiáson él, de számos más, méretes fa található még a Mecsekben, Püspökszentlászlón, a Soproni-hegységben (Róth Gyula bükkfája), Balatonhenyén, Nagykorpádon, Bakon, Zircen, hogy csak a legnagyobbakat említsük.

kezdetben áttetszően sárgászöldek, alulselymesek, majd a harmonikaszerű gyűrődésből kisimulva bőrszerűvé válnak. A levelek (főleg a fiatal példányokról) gyakran csak tavasszal hullanak le.

A gömbölyded porzós barkavirágzatok hosszú kocsányon függenek, fehéren szőrösök, a termősek rövid, felálló kocsányon ülnek. A terméságazat töviskéssel fedett kupacs, amely megérve négy kopáccsal nyílik. Az ehető makkocskák kb. 2 cm hosszú, háromélű, gesztenyebarna. Olajokban gazdag makkja a sertések értékes tápláléka, ezért vidéken olykor kihajtják a

disznókat az erdőbe makkoltatni. A bükkmakk emberi fogyasztásra is alkalmas; különösen ínséges időkben eszik nyersen, főzve vagy sütvé. Egyes szláv népek körében még ma is megtalálható tápláléként. A makkból étolaj is préselhető. Fája sokrétűen hasznosítható. Készülhet belőle bútor, talpfa, hordó, parketta, vagy furnér. A bükkfa, valamint a belőle készült faszén is kiváló tüzelő. A száraz lepárlással nyert bükkfakátrány kenőcsök és gyógyzappanok összetevője.

Molnár Péter

A ciklámen

Több mint 20 ciklámenfajt tart számon a botanika. A szobaciklámen létrehozásában ezek közül csak egyetlen játszott szerepet: a *Cyclamen persicum*.

Neve ellenére a *Cyclamen persicum* nem Perzsia (vagyis a mai Irán) területén él. Dél-kelet-Törökország, Ciprus, Libanon, Szíria és Izrael a hazája, de Dioszkoridész és Plinius is perzsa ciklámen néven emlegette. 1768-ban írták le hivatalosan. Talán a latin nevét nem a hazája, hanem a virág színe ihlette, mert a vadon élő fajok színe az őszibarackéhoz hasonlított, amelynek latin neve *Prunus persica*.

A 18. században kezdték termesztani, de a nemesítés a 19. században indult sikeres útjára. Először Franciaországban, majd Németországban keltette föl a nemesítő kertészek érdeklődését. A növény

genetikai változékonyságát és a nemesítők leleményességét mutatja, hogy ma hányféle színben, alakban és méretben kapható.

Ezt a gumós évelőt a természetők magról nevelik, bár szövettenyésztéssel is próbálkoznak. Az eredeti 3-4 év helyett nagyüzemi körülmények között ma már csupán 8-10 hónapig tart a piacképes növény fölnevelése magból.

Hosszú ideig a nagy virágú, nagy méretű fajták voltak divatosak, ma viszont a minik is ugyanolyan kelendők. Ezek jobban hasonlítanak a vad fajhoz, és előfordul, hogy visszajön a finom, parfümös illat, ami a faj

Ciklámentermesztés nagyüzemi körülmények között

Ha a pártá (a szirmok összessége) egyben leesik, a virágszár mereven lefelé görbül, az azt jelenti, hogy ciklámenünk magot érlel

jellegzetessége, és ami a nagyméretű fajtákból teljesen eltűnt.

A levelek is nagyon változatosak, ha kicsit keresgélünk az üzletben, nagyon mutatós levelű példányokat is találhatunk. Vásárlás előtt vizsgáljuk meg a kiszemelt növényt. A hatalmas virág- és levéltömeget nagyon intenzív kultúrában lehet csak elérni, szigorú tápanyag- és vízellátással, hőmérséklet-szabályozással, sok fényel (de nem tűző nappal). A sűrű levéltömeg hátránya, hogy kevésbé szellős helyen a levelek tövével könnyen rothadasmak indul a gumó. Ha a lomb alján kókad, nyálkás nyelű levelet vagy virágbimbót látunk, akkor ne vegyük meg a tövet!

biztosabb a csírázás, de ez nem kizárólagos, csak gyorsító tényező.

A ciklámen tartásánál nagyon fontos a hűvös helyiség (16-18 C-fok), a jó szellőzés (de nem huzat!), a sok fény és a tűző naptól való védelem. A legkritikusabb tényező, amelybe a legtöbb ciklámen belepusztul, az öntözés.

Alulról érdemes öntözni, hogy a gumó körül soha ne legyen túlzottan nedves a talaj. Az öntözés gyakorisága több tényezőtől függ: agyag- vagy műanyag a cserép, milyen hőmérsékleten tartjuk, mekkora a növény. Jó, ha két öntözés között kissé kiszárad a közeg, de nem jó, ha lekókadnak a levelek és virágok, mert ez a sokkhatás gyengíti a növényt. Amikor a levelek tapintásra puhábbak (csökken bennük a turgornyomás), de még nincs látható kókadtság, akkor kell öntözni. Állítsuk vízbe a cserepet fele magasságig, legföljebb 1-2 órára. Tovább ne álljon vízben a növény!

Tévhit, hogy a szobaciklámen nem szereti a meszet, ezért nem szabad csapvízzel öntözni. A mésszel semmi baja, sőt, valamilyen kalciumra szüksége is van. A vízben lévő túl magas sókoncentrációt viseli rosszul, ami „keményné” teszi a csapvizet.

Ugyanígy a tápsókra is kényes, ezért – bár tápoldatozni mindenképpen kell –, inkább gyakrabban és kis koncentrációban érdemes. Virágos növényekhez ajánlott tápoldattal öntözzük, minden második öntözéskor az ajánlott tápoldatmennyiség felét keverjük a vízbe. A gyakori szellőztetés és az elszáradt levelek, elhervadt virágok rendszeres eltávolítása nagyon fontos.

Élőhelyén a *Cyclamen persicum* nyáron a meleg és a szárazság ellen védekezve behúzódik a talajba, majd ősszel a hűvösebb idő és az első esők hatására leveleket hoz, és virágzik. Késő tavasszal, amikor a szobaciklámen levelei sárgulni kezdenek, abbahagyhatjuk az öntözést és egész nyáron majdnem teljesen szárazon tarthatjuk a tövet. Szeptemberben, amikor már megjelennek az első levélkék, ültessük át és kezdjük öntözni. A cserép ne legyen túl nagy, a gumó teteje látszódjon ki a talajból.

A kellő (de nem túlzott) gondtal tartott ciklámen lakásunk szép és hosszan virágzó őszi-téli díszje lehet. Érdemes keresni az illatosakat, nem zavaróan erős, nagyon kellemesen megtölti a szobát.

Józsa Kata

A szobaciklámen nevelésének legfontosabb lépései

- 1** Vásárlás előtt vizsgáljuk meg a levelek alatt, hogy látunk-e kezdődő rothadást.
- 2** A tél folyamán tartsuk hűvös, világos helyiségben, ablakpárkányon vagy télikertben.
- 3** Amikor a közeg már kissé kiszáradt, de a növény még nem kókad, alulról alaposan szivassuk fel vízzel. Hetenként adjunk híg, virágos növényeknek ajánlott tápoldatot, közben pedig tiszta, lehetőség szerint esővizet vagy forralt csapvizet.
- 4** Minden öntözéskor forgassuk el 90 fokkal, hogy ne csak egy irányból kapjon fényt. Naponta alaposan szellőztessünk.
- 5** Nyár elején, amikor a levelek kezdenek sárgulni, ritkítsuk, majd hagyjuk abba az öntözést.
- 6** Ősz elején, vagy amikor hajtani kezd, ültessük át friss, rostos tőzveget tartalmazó virágföldbe, amelyhez 1/3 arányban durva folyami sódert vagy perlitet kevertünk.
- 7** Az átültetés után jó alaposan szivassuk fel vízzel, utána pedig a fenti módon öntözzük tovább.

A SZERZŐ ÉS A FLORADANIA FELVÉTELEI

Különleges fajták is kaphatók

A hatalmas levél- és virágtömeget szigorúan szabályozott körülmények között hozzák létre

Így fest az otthon újra virágoztatott ciklámen. Jó, ha a virágok a levelek fölött fejlődnek. Ehhez hűvös (legföljebb 18 C-fok) szükséges

Helikon Pálmaház a keszthelyi kastélykertben

Az újjáépült Helikon Pálmaház...

...és a szaporítást, telettetést szolgáló süllyesztett üvegházak

Gyűjtőknek is sok érdekességet tartogató, különleges növénygyűjteménynek ad otthont a keszthelyi Festetics-kastély szomszédságában a Helikon Pálmaház és kertje. Tavaly júniusban nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt az év minden napján látogatható pálmaház. Fő ékességei a plumériák, a kínai hibiszkuszok, a golgotavirágok, illetve a gyarapodó szabadtéri mocsári hibiszkusz-fajtagyűjtemény.

Hibiscus schizopetalus

Passiflora 'Elizabeth'

Plumeria 'Gina'

Plumeria 'Angel Touch'

Plumeria 'Rhonda'

Mit kíván a pluméria?

A pluméria, frangipani vagy templomfa (*Plumeria*) számos faja ismert. Az eredeti őshazája Közép-Amerika és a Karib-térség, de egykor sokhelyütt, főleg az ázsiai országok trópusi, szubtrópusi vidékeit is betelepítették vele. Tahitin és Hawaii-on a filmekből ismert, a turistákat üdvözlő virágkoszorút, a lei-t a pluméria illatos virágaiból fűzik. Nevét Charles Plumier francia botanikus-szerzetesről kapta, aki a 17. században sokat kutatott a térségben.

A pluméria illatos, propeller-szerű virágait csoportosan hozza. Minden hibrid illata más és más. Lehullott virágai igen tartósak. Növényházban, vagy a lakásban, dézsában sikeresen nevelhető. A legjobb, ha kifejelett, már virágzó példányt vásárolunk, mert a virágzó kort a harmadik évben éri el. Sok fényt, tápanyagot és párat igényel. Folyami sóder, perlit, balti tőzeg keverékében tartjuk, rendszeres tápoldatozással, lágy vízzel öntözzük. Lakásban tartva 14-15 fokon, világos helyen teletessük. Megvágva mérgező tejnedvet csorgat. Hajtásai nedves homokban gyökerezethetők.

Plumeria 'Vivina'

Az egyedülálló gyűjteményt Schall Attila növénygyűjtő, ötletgazda, a pálmaház szakmai vezetőjének pluméria (frangipáni), kínai hibiszkusz és golgotavirág magángyűjteménye alapozta meg, ami azóta további fajtákkal gazdagodott.

A 200 négyzetméteres üvegház három fő épületrészében e három növénykülönlegesség kapta a főszerepet. Az első teremben több mint 30 Pluméria fajtát ültetett Schall Attila a saját gyűjteményéből. A számuk azóta 200-ra gyarapodott, dézsába ültetve láthatjuk őket a kertben. Változatos színeikkel és édeskés illattal bővölik el a látogatókat. A legszebbek a színátmenetes fajták, köztük például a *Gina*, és a törpe termetű halvány rózsaszín virágú, *Vivina*. Minden hibrid-

Eiffel műhelyében

A Helikon Pálmaház 1880-ban, II. Festetics Tasziló megbízásából épült. A Gustav Eiffel műhelyében tervezett vas-szerkezetes építmény a keszthelyieknek is újdonság, hiszen eddig elhanyagolt területen, négy méter magas kőfallal körülvéve aludta Csipkerózsika-álmát. A pálmaház eredetileg a Festetics-kastély termeit díszítő pálmák, dézsás növények felépülését szolgáló „szanatórium” volt. A körülötte lévő kéthektáros területen a grófi család számára termeltek zöldségeket és gyümölcsöket.

A 2. világháború után a kert és a pálmaház a Georgikon Egyetem kezelésébe került. Részt vett a csekély sikert elért magyar narancs- és teacserje-honosítási programban, illetve az egyetem paradicsom- paprika- és muskátlinemesítési munkáit is szolgálta, immár több eredménnyel. A hetvenes évek közepén a kastélymúzeum kapta meg a területet. 1993-94-ben felújították a pálmaházat, de akkor még nem volt látogatható. A hozzá tartozó három süllyesztett üvegházzal együtt ott nevelték a kastélykert egynyári virágpalántáit.

Két éve Schall Attila növénygyűjtő, valamint a kastélymúzeum igazgatója, Pálinkás Róbert jóvoltából újabb felújításon esett át a pálmaház. A pagoda-fák öntözésére a lágyított öntözővizet fordított ozmózissal működő öntözőberendezést állítottak üzembe, ami az összes káros sót kiszűri a vízből. A pálmaház és kertje 2012 nyarán nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt. A kert folyamatosan bővül, az idén adták át a dél-amerikai kaktuszokkal és agávékkal beültetett sziklakertet, valamint a Balaton halfajait bemutató akváriumot és tavat.

Tropusi hangulat

Hibiscus 'Persephone'

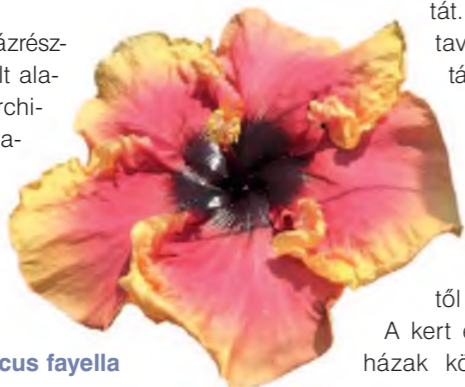

Hibiscus 'Tahiti Midnight Magic'

nek más az illata: édeskés, parfümös illatjegyek fedezhetők föl bennük. Ezt különösen ősszel élvezhetjük, amikor alacsonyabb a hőmérséklet. Télen 10-15 virágzó pluméria-fajtát láthatunk a pálmaházban.

A középső üvegházrészben őserdei dzsungelt alakítottak ki, ahol orchidea-, bromélia- és banán-különlegességek csábítják a látogatókat.

A harmadik épületrészben közel 150

Hibiscus fayella

kínai hibiszkusz fajtát ültettek el, de a kiszolgáló növényházakban, illetve tavasztól őszi edényben további 350 fajta látható. Ezek között is sok különlegességet találunk, így a valódi kék *Persephone* fajtát. Az orchideákat, golgotavirág- és mandevilla-fajtákat is rejtő pálmaház mindig mutat valami érdekességet a látogatóknak, és a gyűjtők is kedvükre csemegézhetnek. A fajtakülönlegességek az idén-től meg is vásárolhatók.

A kert és a süllyesztett üvegházak közötti szintkülönbséget

mutató sziklakert íveli át, ahol több különleges *Tallinum*, *Delosperma*, *Sempervivum* és *Carex* fajtát találunk. A fajokat, fajtákat úgy válogatták össze, hogy tavasztól őszi virágozzanak, illetve a lombjukkal díszítő fajok önmagukban is mutatósak. A növények nagy része télálló. Az üvegházzal szemben található kis tó számos tündérrózsá-hibridnek ad otthont. A kiváló tájolású kertben mocsári hibiszkusz-, dália- és nőszirm-gyűjtemény kialakítását tervezik.

A Helikon Pálmaház a kastélymúzeumtól függetlenül, belépőjeggyel látogatható.

Pap Edina

A SZERZŐ FELVÉTELEI

A kertészek közkedvelt magazinja már digitális formában is elérhető!

**Akár
40%
kedvezmény!**

	Nyomtatott lap ár	Digitális lap ár
Egy lapszám ára	600	380
Féléves előfizetés	1 800	1 080
Eves előfizetés	3 600	2 100

Fizessen elő a Kertbarát magazin digitális változatára!

- Egyedi kedvezményes ár digitális lapelőfizetőink részére!
- Egyszerű, gyors, kényelmes előfizetési lehetőség!
- Bővített interaktív tartalom!
- Platformfüggetlen - bárhol, bármilyen eszközön megtekinthető!
- Keresési lehetőség a cikkekben és egyéb felhasználóbarát megoldások!
- Hirdetőpartnereink számára újszerű, interaktív megjelenési lehetőség!

Kiváló magyar árudák

Silvanus Kertcentrum

A Silvanus Kertáruházban mindent megtalál, ami álmai kertjéhez szükséges. Dísznövények, kerti kiegészítők, különleges szépségű, távol-keleti bonsai-ok széles választékával, sok szeretettel várják régi és új vásárlóikat! Kellemes környezet, 8500 m²-en egyedülálló választék és minőség.

Amit kínálnak: Magyarországon páratlan, nagyméretű kerti bonsai-kollekció, növénykölcsonzés rendezvényekre, esküvőkre, ingyenes növényvédelmi szaktanácsadás, földlabdás és konténeres növények széles választéka, vízinövények, tavai kiegészítők, színes évelők és egynyári virágok, beltéri kaspók, szerzőszámok, kerti kiegészítők, téglálló kerámiák, kültéri gránitermékek, gazdag gyümölcsfakínálat, kerttervezés, házhozszállítás.

1039 Budapest, Batthyány u. 43/A. Békásmegyeren, a Shell benzinkút előtt, a Szentendrére vezető út jobb oldalán.

Telefon: (+36)-(70)-866-2514,
(+36)-(1)-240-3032
Fax: (+36)-(1)-430-1889
E-mail: bekasmegyer@silvanus.hu
GPS : N: 47.59089° E: 19.05122°
www.silvanus.hu

Nyitva tartás:
Hétfő-péntek: 7.30-18.00
Szombat: 7.30-17.00
Vasárnap: 7.30-15.00

Borhy Kertészet

Tízéves kertészetük idén hatodszor nyerte el a Kiváló Áruda Díjat. Vásárlóbarát, családi hangulatú „kert”, ahol a látogatók a kedves, közvetlen környezetben jól érzik magukat. Több száz növényfaj, -fajta és kerti kiegészítő termék közül válogathatunk. Döntő többségében magyar termesztők kiváló, hazai éghajlaton nevelt növényeit kínálják. Honlapjukon mára több mint 3500 képpel ellátott termék található. Folyamatosan frissülő cikkek, videók, gyakran feltett kérdések és tanácsok is olvashatók rajta. Szívesen adnak szaktanácsot helyben, telefonon és e-mail-ben is. Lelkes és szakmailag is elhivatott csapatuk kora tavasztól karácsonyig várja a vásárlókat a hét minden napján.

1152 Budapest, Régi Főti út 77.
(Szentmihályi és Régi Főti út sarok)
Tel./fax: (+36)-(1)-306-3823, (+36)-(30)-747-3764
www.borhykert.hu, info@borhykert.hu
Nyitva tartás: az ünnepnapok kivételével minden nap

Syringa Kertészet

Két kertészetük közül a soroksári Syringát 1992-ben, a halásztelki Juni-Kertet 10 évvel később, 2002-ben nyitották meg. Céljuk a Syringa Kertészet magyar családi kisvállalkozás felvirágoztatása úgy, hogy a legnagyobb nyertes a vásárló és a magyar kertek legyenek! A megíjodás jegyében nyitották meg virágüzletüket a halásztelki árudában, amely 2013-tól a Syringa Halásztelek nevet viseli. Az M0 autópályáról könnyen megközelíthető, immár egységesen új nevet viselő Syringa Soroksár és Syringa Halásztelek életerős, minőségi növényeket és kertművelési kellékeket kínál. Kertészeiken végigsétálva bárki rálelhet a kertjébe, balkonjára vagy teraszára illő dísznövényekre: a különleges díszcserjéktől kezdve a sövényalkotó növényeken át egészen a télen is díszítő örökzöldekig.

A Syringa erőssége a konténeres gyümölcsfa- és bogyógyümölcs-választék, mert gazdag és megbízható minőségben kapható kiváló fajtájú egyedek alkotják. Bor- és csemegezőlő fajtaválasztékukra is büszkék. A földlabdás, konténerben nevelt fák és cserjék az év legnagyobb részében biztonságosan ültethetők.

Tavasszal saját nevelésű zöldegyalántáik a legkelendőbbek. Kertészeikben kiváló minőségű zöldegy- és virágvetőmagok is széles választékban kaphatók.

A metszés és a növényvédelem eszközeivel is ellátják vásárlóikat. A kertészet iránt mélyebben érdeklődőknek szakkönyveket ajánlanak. Talajjavításhoz változatos földkeverékeket és ásványi kiegészítőket forgalmaznak. A növények védelméhez a biológiai módszerektől kezdve a legmodernebb növényvédőszerrel is kínálnak termékeket.

2314 Halásztelek, II. Rákóczi Ferenc út 110.
Tel.: (+36)-(24)-532-360, (+36)-(30)-377-5002
www.syringa.hu
info@syringa.hu, halasztelek@syringa.hu
Nyitva tartás:
Hétfő-csütörtök: 9-18.00; Péntek: 8-18.00
Szombat: 8.00-16.00; Vasárnap: 8.00-13.00

LavandArt Kertészet

A kertészet 2009 márciusában nyitotta meg kapuit Albertirsán (Pest megye), a 4-es főút mentén, családi vállalkozásként. Nevüket (LavandArt) a hosszú évszázadok óta használt és nagy becsben tartott kedvencük, a levendula ihlette.

12000 m²-en foglalkoznak faiskolai dísznövények kis- és nagykereskedelmi forgalmazásával. Kellemes környezetben, folyamatosan bővülő kínálattal, lelkes csapattal járnak a vásárlók kedvébe.

Széles fajtaválasztékuk díszfákat, örökzöldeket, cserjéket, évelőket, gyümölcsfákat, mediterrán és különleges dísznövényeket, valamint fagyálló kerámiákat, műtrágyákat és szerves trágyákat, különböző földkeverékeket egyaránt tartalmaz.

A felújított parasztház nem csupán a pénztárnak ad helyet, a levendula-fanatikusok hangulatos, rusztiikus, természetes eladótere is. Széles választékban kapható náluk minden, ami levendula: receptkönyv, levendulás finomságok, természetes alapanyagú kozmetikumok, levendulával díszített, kézi készítésű kerámiák, ajándéktárgyak, lakásdekorációk. Munkatársaik kertépítésben is szívesen adnak tanácsot és szükség esetén kertépítő szakembert is ajánlanak a kivitelezéshez.

2730 Albertirsa, Bicskei út 5. (a 4-es főút 52-es kilométerénél)
Tel.: (+36)-(20)-598-9900. Fax: (+36)-(53)-999-295
www.lavandart.hu
E-mail: info@lavandart.hu, lavandart@lavandart.hu
A nyitvatartásról a kertészet honlapján tájékozódhatunk.

Hibiscus Faiskola

A Hibiscus Faiskola 1990 óta működő vállalkozás a Balaton déli partján, Balatonlellén. Az áruda egyedi, különleges megjelenésére, hangulatára folyamatosan nagy gondot fordítanak. Kínálatukban gyümölcsfák, rózsák, örökzöldek, díszfák, díszcserjék, évelők, egynyári növények színes választéka fellelhető. Virágföldet, műtrágyát és egyéb kertészeti kellékeket is árusítanak. A növényvédőszeret ingyenes növényvédelmi szaktanácsadással értékesítik.

Kertépítéssel is foglalkoznak, a megrendelő igénye szerint. Vállalkozásukat folyamatosan fejlesztik, amiről számtalan pozitív visszajelzés érkezik.

8638 Balatonlelle, Kossuth Lajos u. 77.
Tel./fax: (+36)-(85)-554-277
Mobil: (+36)-(20)-921-7486,
(+36)-(20)-333-9919
Web: www.hibiscusfaiskola.hu
E-mail: hibiscusfaiskola@gmail.com
Nyitva tartás:
Hétfő-péntek: 8.00-17.00
Szombat: 8.00-13.00

Alsótekeresi Faiskola

Az Alsótekeresi Faiskola a Balaton déli partján, a 7-es főút 100-as kilométerénél fekszik. A kertészet fő profilja a lombhullató díszfák és díszcserjék, örökzöldek, illetve gyümölcsoltványok nevelése. Ehhez igazodik a lerakat kínálata is. A Dunántúl egyik legjelentősebb árudájában majd ötezer négyzetméteren bőséges választékban és kiváló minőségben kínálnak konténeres cserjéket, rózsákat, örökzöldeket, földlabdás díszfákat, gyümölcs- és szőlőoltványokat. Ezen kívül mediterrán növények, évelők, virághagymák, vetőmagok, növényvédőszer, különféle kerti kiegészítők széles palettájával, udvarias kiszolgálással és tanácsadással várják a vásárlókat.

Tel./fax: (+36)-(22)-374-384
www.altekfa.hu
E-mail: info@altekfa.hu
Nyitva tartás: a hét minden napján,
ünnepnapok kivételével

Örökzöld Kertészet

Az Örökzöld Kertészet a nyugat-dunántúli régió egyik legszebb, legnagyobb kertészeteként Szombathelyen és Sopronban várja kedves vásárlóit. Főként örökzöldek, mediterrán növények, díszfák, díszcserjék, gyümölcsfák, bogyós gyümölcsűek, balkonnövények, kertészeti kiegészítők kis- és nagykereskedelmével foglalkoznak. Széles választékban kínálnak még import különlegességeket, bonszajokat, idénynövényeket, fűszernövényeket, sziklakerti évelőket, szobanövényeket, kerámiákat, kaspókat, balkonládákat, virágcserepet, kőedényeket, köveket, virágföldet, fakérget. Mindkét kertészetükben megtalálható a saját faiskolájukban termesztett növényválaszték: különféle földlabdás örökzöldek, szoliter díszfák, díszcserjék. A lakossági vásárlók mellett nagykereskedelmi ügyfeleket, kertépítőket és viszonteladókat is kiszolgálják.

9400 Sopron, Győri út 52.,
illetve 9700 Szombathely, Páfrány u. 2/B.
Nyitva tartás:
Március 1. és november 30 között:
Hétfő-péntek: 8.00-18.00;
Szombat: 8.00-16.00 Vasárnap: 8.00-16.00
December 1. és március 1. között:
Hétfő-péntek: 8.00-17.00
Szombat: 8.00-14.00; Vasárnap: zárva
www.orkozold.hu

Természetesen egészségesebb!

A Tolnagro Kft. forgalmazásában.

HAPPY DOG

A himalájai varázsfű és a kínai fikuszvarázsfű

BEMUTATJUK

A fikuszvarázsfű selymes szőrű termései
és feltűnően érezt fényes levelei

FRÁTER ERZSÉBET FELVÉTELEI

A varázsmogyorófélék családjának számos nemzetsége ismert és kedvelt a kertészeti világban. Elég, ha csak a perzsafű (*Parrotia*), az ámbrafű (*Liquidambar*), a varázsmogyoró (*Hamamelis*), vagy a dízmogyoró (*Corylopsis*) említjük. A család magyar neve megtévesztő, hiszen semmi közük nincs a mogyoróhoz, csupán a varázsmogyoró fajok levele emlékeztet kissé a mogyoróra. Most két érdekes, nagy díszértékű, de igen kevésbé ismert fajt szeretnék bemutatni, amelyek különleges virágukkal vagy örökzöld lombjukkal érdemlik ki figyelmünket.

A család tagjai főleg szubtrópusi területeken, elsősorban Kelet-Ázsiában élnek. A természetbe vont fajok többsége különleges, korai virágzása vagy pompás őszi lomszíne miatt kedvelt. Nagyon sok fajtájukat nemesítették, gondoljunk csak a csodálatos vörös, sárga vagy narancsszín árnyalatokban pompázó virágú varázsmogyorók sokaságára.

A fikuszvarázsfű (*Sycopsis*) nemzetség mindössze három tagja Északnyugat-Indiában (Asszam) és Kínában él. Tudományos ne-

ve a görög szükon = füge szóból származik, mert megjelenésük az örökzöld fikuszokéra emlékeztet.

A **kínai fikuszvarázsfű** (*Sycopsis sinensis*) 12-14 méter magasra növő (kultúrában alacsonyabb), kistermetű örökzöld fa. Fialtal ágai selymesen szőrösek, idősebb kérge sötétbarna, sima. Lándzsás, bőrnemű, szórt állású levelei 5-12 cm hosszúak, 1-2 cm szélesek, kihegyezettek. A levéllemez fonáka világosabb zöld, molyhosan osilagszőrös, a levél felszíne fénylő, kopasz,

Virágainak a színes porzók adják a díszértéket

A fikuszvarázsfű sárga porzószájai és vörös portokjai nagyon látványosak

A **himalájai varázsfű** (*Parrotiopsis jacquemontiana*) nemzetségének egyetlen tagja, 4-6 méter magas, lassú növekedésű, lombhullató cserje vagy kis fa. Ágrendszeré fel-törekvő, a kérge szürke, sima. Fiatal hajtásai és levelei puhán csillagszőrösök, fényes, sötétzöld, fiatalon ráncos, 5-10 cm hosszú, szórt állású levelei kerekdedek. A levél fonáka világosabb zöld, a levélek sűrűn szőrösök. Jelentéktelen virágai kis, gömbölyded, 0,7-2,5 cm átmérőjű, élénk-sárga porzókkal bővelkedő virágzatokba tömörülnek. A szirmok hiányoznak, viszont a virágzatot négy nagy, fehér, csont-sárga, alul vörösesen pettyezett, szírom-szerű fellevél veszi körül. Így akár 4-5 cm átmérőjű is lehet a virágzat. Március végén, áprilisban nyílik, egyes években tömegesen. Nagy fellevelei miatt igen látványos. Hosszú, fásodó, csőrös nyúlványú toktermésében két fényes, barna, hengeres mag lapul, amiket éréskor pattanó hang kíséretében messzire lövell a növény. Afganisztántól Pakisztánon és Kasmíron át az indiai Himachal Pradesh államig honos. Hegyi erdők cserjeszintjében gyakori, 1500-2100 méter magasságban. Helyenként tiszta állományokat alkot, főleg az északi lejtőkön.

Az ágai hajlékonyak, rugalmasak, erősek, hazájában kosarakat, bútorokat fonnak belőle. Erős ágfonatai akár függőhidakat is megtartanak. Kemény, nehéz, tömött, sűrűszemcsés fájából használati tárgyakat faragnak, sétatálcát, sátorcövekeket, baltanyeleket készítenek. Tudományos nevét a perzsafűre (*Parrotia*) emlékeztető levelei miatt kapta, jóllehet levelei inkább az égeréhez hasonlítanak. Ősszel halványsárga, arany-sárga árnyalatúra színeződik a lombozata.

sötétzöld, az ezezt hangsúlyosan látszik. Virágai csúcsálló, vagy rövid oldalágakon jelennek meg, rövid füzérbe tömörülnek. Rojtos hatású virágaiból hiányoznak a szirmok, minden virágot egy nagy, egyszerű, vörösbarna molyhos fellevél kíséri. A hosszan kinyúló számos sárga porzón pirosak a portokok. A virágok március végétől májusig nyílnak, 1 cm hosszú, kétüregű, selymes szőrel borított toktermései nyár végén felnyílnak, kilövellik a keskeny barna fényes magokat. Természetes élőhelye az északi tartományokat kivéve Kína nagy részén, bokros helyek, lombhullató és örökzöld hegyi erdők, 1300-1500 méteres magasságban.

Teljes, de nem tűző napon vagy félárnyékban is szépen díszlik. Jó vízháztartású, tápanyagokban gazdag, nedves, agyagos vagy vályogos talajt igényel. A talaj kémhatására nem érzékeny. Meghálálja a rendszeres öntözést. Hatásos lombú, korai virágzású növény. Gyakorlatilag télálló, de érdemes védettebb fekvésbe ültetni. Kemény teleken, mínusz 20 C-fok alatt részleges lombhullást szenvedhet. Nálunk sem kártevők, sem betegségek nem észlelhetők rajta. Különösebb metszést nem igényel, tél végén, kora tavasszal szükség szerint alakító, ritkító metszést igényel. Ősszel, érés után hidegágyban magvetéssel és a nyár közepén szedett félfás dugványokkal egyaránt szaporítható. Az első éves magoncokat fagymentesen teletessük.

Szép formájú, kecses, kúpos koronájú, fel-törekvő, sűrű ágrendszerű növény. Örökzöld, tömött, kecsesen csüngő lombozata miatt kiváló takarónövény, de szoliterként vagy cserjecsoporthoz szegélyében is megállja a helyét. Nyíratlan sövény kialakítására

is nagyszerű. Kisebb kertekbe is jól beilleszthető. Sötét lombjával kiváló kontraszt-növény. Gyűjteményes kertek ritkasága a perzsafűvel (*Parrotia persica*) alkotott hibridje, a *x Sycoparrotia semidecidua* lazább, csüngő ágú féllörökzöld cserje.

A Nemzeti Botanikus Kertben, Vácrátóton 28 éves, terebélyes, sűrű ágú, 4-5 méter magas fikuszvarázsfű virul, az új gazdasági épület bejáratához ültettem. Csak kemény teleken veszít a lombjából, a nem kellően érett hajtás-csúcsai megfagynak kissé, de teljesen egészséges ép és formás. Az örökzöld levelek közül kikukucs-káló virágai különlegesen szépek. Ültetése óta – az útra hajló ágak megkurításán túl –, nem nyúltam hozzá. Néhány kisebb példány is növekszik a kertben.

A himalájai varázsfű lombja és idei termései

A himalájai varázsfű különös virágzataiban az élénk-sárga porzók szép kontrasztot adnak a fehér murvalevelekkel

Teljesen télálló. Talajban nem válogat, a kémhatásra nem érzékeny, még a mesze-sebb talajokat is eltűri, de legjobban a nyirkos, kötöttebb talajokat szereti. Gyakorlatilag kórokozó- és kártevőmentes. Hidegágyi magvetéssel szaporítható, érés után, kora ősszel. Magja csírázás előtt néha több mint egy évig is elfekhet. A cserepekbe tűzdelt magoncokat első évben fagymentesen teletessük. A nyár második felé-

ben félfás dugvánnyal is szaporítható. Áprilisban lehúzott bujtásokkal igen eredményesen gyökerezethető. Ligetes kertekben, napos cserjecsoporthoz szegélyébe, esetleg szoliterként ültethető. A teljes napfényt vagy a félárnyékot szereti. Könnyen nevelhető. Csak tisztogató, alakító metszést igényel néhány évenként. A késői fagyok kárt tehetnek zsenge leveleiben és virágaiban.

Vácrátóton, a Nemzeti Botanikus Kert Himalája parcellájában két négyes csoport himalájai varázsfű látható, 1975-ben ültették őket. Félárnyékos, napos helyen állnak, egy nyiladék közelében, így tavasszal messziről felhívják magukra a figyelmet felleveleik tömegével. Szokatlan virágzatuk ritka látvány. Dombosabb helyen, száraz homoktalajon is jól érzik magukat, semmilyen különös kezelést nem igényelnek. A himalájai varázsfű a kert legkorábban virágzó fajai közé tartozik.

A fikuszvarázsfű sokféle kapható a nyugati fajokkal, a himalájai varázsfű kevésbé elterjedt, de mindkettő beszerezhető. A varázsmogyorófélék családjának tagjai többségükben mérszékények, Vácrátóton például sok kísérletezés után sem maradnak meg az ámbrafák (*Liquidambar*), de a varázsmogyorók (*Hamamelis*) és díszmogyorók (*Corylopsis*) sem érzik igazán jól magukat a meszes talajon. A család korábban fentebb bemutatott tagjai viszont szépen díszlenek. Mivel hazánkban a talajok többnyire magasabb pH értékűek, a fikuszvarázsfű és a himalájai varázsfű szépmé-nyű dísznövényé válhat a jövőben. Szívesen ajánlom őket, kisebb kertekben is ültethetők.

Kósa Géza

OMÉK
kert 2013

2013. SZEPTEMBER 18-22.

HUNGEXPO BUDAPESTI VÁSÁRKÖZPONT, C PAVILON

OMÉK-KERT, KERTÉSZETI SZAKKIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR

A nagy hagyománnyal rendelkező és egyben legrangosabb mezőgazdasági és élelmiszer ipari kiállítás, az **OMÉK**, az idén először kertészeti szakkiállítással és vásárral egészül ki.

SZERETETTEL VÁRJUK KEDVES LÁTOGATÓINKAT!

Színes szakmai és közönség programok:

- magyar közösségi és látványstand
- kertszobor és városi kertépítő verseny
- bonsai, orchidea és csokor bemutató
- virágkötészeti és enterieur verseny
- előadások, szaktanácsadás

WWW.OMEKKERT.COM

OMEKKERT@MAHIRKIALL.HU | MOBIL: +36 30 758 09 70 | FAX: +36 1 329 27 47

Paradicsomparádé

Bár a paradicsom a nyár gyümölcse, a szép hosszú ősz sokáig örvendeztet pirosító terméseivel. A fagyok elől menekített zöldparadicsom – vagy az éppen e célból szedettek –, savanyúság, különleges ízesítő vagy pikáns lekvár is lehet.

Első paradicsomos élményeim pirosak. Aból az időből valók, amikor elsős gimnazistaként paradicsomszüretre vittek minket a Pest melletti téves földjére, a mezőgazdasági munkát megismerendő. Az őszi paradicsomszedés illatára ma is élelem libben a kép a száradt lombok közt pirosító hatalmas paradicsomok, a föld és a szottyadt paradicsom meleg szeptemberi emlékével. Későbbi élményeim már zöldek, amikor esős nyárelő után hihetetlen mennyiségű paradicsomot neveltek a bokraim. Csak nőttek, nőttek, ontották a paradicsomot, s szeptember vége felé érezhető volt, hogy ennyi zöld gyümölcs nem érkezik már be. Kár lett volna érte! Lett belőle savanyúság, került belőle legyalulva a csalamádéba. Aztán előhalasztam a régi gazdasszony-irodalmat, mit csináltak a zöldparadicsommal eleink. Így lett aztán a zöld paradicsomból kandírozott „egzotikus” gyümölcs, sok-sok üveg „citrus”-lekvár, zöld csatni, és még így is maradt a zöldparadicsomból barátoknak, ismerősöknek és ismeretleneknek. A paradicsom bőségkosarából szemezgettünk most.

Halmos Monika
www.rozsakunyh.hu

Hideg paradicsomleves körömvirággal

Hozzávalók: 6 db nagyobb paradicsom, 1 db szép nagy salátauborka, 1 közepes fej hagyma, 2-3 gerezd fokhagyma, 4 evőkanál olívaolaj, 1 evőkanál balsamecet, só, csipetnyi cukor, őrölt bors, 1 kisebb bagett, 8 körömvirág

A paradicsomot, az uborkát, a hagymát és a fokhagymát megtisztítjuk, nagyobb darabokra vágjuk. Hozzáadjuk az olívaolajat, a balsamecetet, megsózzuk, majd az egészet összeturmixoljuk. Csipetnyi cukorral, őrölt borsal ízesítjük, tálalásig behűtjük. Körömvirág-szirmokkal, és pirított bagettkockákkal tálaljuk. Ha túl sűrű, kevés vízzel hígíthatjuk.

Zöldparadicsom-csatni

Hozzávalók: 1 kg zöldparadicsom, 3 közepes fej hagyma, 1 chilipaprika, mogyorónyi friss gyömbér (reszelve), 40 dkg barnacukor, 4 evőkanál borecet, 2 evőkanál só

A zöldparadicsomot kisebb kockára vágjuk, a hagymát és a chilipaprikát felaprítjuk. A többi hozzávalóval együtt a befőzőlábasba tesszük és lassú tűzön, folyamatosan kevergetve 35-40 percig főzzük, amíg besűrűsödik. Azon melegében kisebb üvegekbe töltjük. Hűtőszekrényben 5-6 hétig eltarthatjuk. Rostonsültek, főtt marhahús mellé igazán pikáns kiegészítő.

FOTÓ: VASS ANDRÁS

Zöldparadicsom-lekvár

Hozzávalók: 2 kg zöldparadicsom, 80 dkg cukor, 1 citrom, egy fahéjrudacska

A zöldparadicsomot felkockázzuk, és kevés vizet aláöntve addig főzzük, amíg péppé válik. Ekkor hozzáadjuk a cukrot, a citrom lereszelt sárga héját és kifacsart levét, a fahéjrudacska. Lassú tűzön, szüntelenül kevergetve sűrűre főzzük. Forrón kisebb üvegekbe töltjük (a fahéjat eltávolítjuk belőle), gondosan lezárjuk, és száraz gőzben hagyjuk kihűlni. Különleges, egzotikus ízű lekvárt kapunk, ami nagyon finom vajás kalácsra kenve, vagy palacsinta töltelékének.

A természet a minta

Az esküvő minden fiatal pár számára emlékezetes esemény. Az esküvői virágdíszek megrendelésekor az ifjú párok többsége kerek csokrot kér. A virágkötők is rábeszélnek őket a romantikus, egyszerűen megköthető, sokféle menyasszonyi ruhához illő csokorra. A virágkötészeti stílusok közül sokkal nehezebb összeállítani vonalas-grafikus menyasszonyi csokrot és a hozzá jól illő kitűzőt, kardíszot, stb. Magyarországon e stílus szakértője **Kiss Zoltán** mester virágkötő, aki 2002-ben az amszterdami világkupán is ezzel a megoldással ért el sikereket.

A vonalas-grafikus stílus lényege, hogy a virágdíszben elhelyezett virág, vágott zöld és kellék a saját vonalát követve kap helyet, így a csokor, a kitűző és a menyasszonyon látható kardísz is sokkal természetesebb hatású. A természetesség, a légység valójában egyéni hangulatot kölcsönöz az esküvőnek.

Ha sikerült, fotózza le!

Kedves Olvasóink! Készítsen hasonló alkotást, fényképezze le, és küldje el nekünk az algeier.wendy@kerteszetesszoleszet.hu címre november 19-ig. A legjobb három alkotás készítői könyvjutalmat kapnak.

Emeletes csokor

Már sokféle csokor és virágdísz elkészítését láthattuk ezeken az oldalakon, ám hosszúkás, „emeletes” csokorral még nem találkoztunk. *Jaap Wisse* holland virágkötő mester egyszerűen elkészíthető, ám mégis különleges megjelenésű csokor összeállítását mutatja be.

1 Készítsük elő a csokorhoz szükséges, többnyire hosszú szárú virágokat (évelő szarkaláb, fátylvirág, rózsaszín, madártej, flamingóvirág-levél, hortenzia), zöldeket, hogy ne a csokor kötése közben kelljen velük foglalkozni. Lényeges, hogy a csokor elkészülésekor minden szár vég egy vonalban legyen!

2 Az első hosszúkás virágokat (évelő szarkaláb) szorosan fogjuk össze, hogy a száruk párhuzamosan álljon. A felső részükön zöld virágkötészeti ragasztószalaggal vagy kötöző madzaggal fogjuk össze

3 A megkötés helyére helyezzük el a madártej (Ornithogallum) virágfejeket, így az nem látszik ki. Ugyanígy a párhuzamosan körberakott madártej szárait is rögzítsük, majd sötétkék dekorációs zsinórral tekerjük körbe

4 Harmadik emeletként fehér rózsát és mellé acélfűvet (Steelgrass) tegyünk. Az előzőekben leírtakhoz hasonlóan rögzítsük, majd a fűszálakat hajtsuk vissza a szárukhoz

5 A ragasztószalag vagy kötöző helyét ezúttal fátylvirággal (Gypsophila) rakjuk körbe, rögzítsük, majd fehér díszzsinórral tekerjük körbe

6 A kék hortenziavirágok és a visszahajtott flamingóvirág-levelek elhelyezése után ragasszuk, vagy kössük össze a szárait

7 A hosszú szárait lejjebb még egyszer zsinórral betekerve rögzítsük (csak így maradnak párhuzamosak), majd metszőollóval vágjuk le a szárvégeket

8 Hosszú, egyenes falú üvegvázába helyezve tartós és mutatós virágdíszet kapunk. Bármilyen más virágból elkészíthető, de fontos, hogy az elsőként elhelyezett virágfajta fölfelé törő, egyenes legyen és a szárvégek a vízfelvétel miatt azonos magasságban végződjenek!

Kösszünk Virágot!

Másfajta kegyelet

Két tehetséges ifjúsági Európa-bajnok virágkötő, Mezőffy Tamás (2-4. kép) és Pánczél Péter (5-8. kép) munkái segítségével a megszokottól eltérő kegyeleti díszeket mutatunk be.

1 Tamás és Péter az új virágkötészeti szemléletet és stílust követő szakemberek

2 Tamás munkáiban jellemzően a természetes anyagok uralkodnak. A négyzetes tűzőhab alapba szúrt gombvirág-fejek egységes felületét a hangsúlyos helyre tett kövirózsák és orchideavirágok szakítják meg. A díszítő kellékekkel gazdagított szalag is innen indul ki

3 A tűzőhab alapú keresztre kisebb virágfejek, szirmok és fehér festékbe mártott kis almák kerültek. A mozgalmas felület egyszínűségét eukaliptusz hajtásvégekkel oldotta

4 A tűzőhab koszorúalapot alul fehérített tollkalással (*Lagurus ovatus*) tűzte körbe, felül pedig krizantém virágfejekkel töltötte ki a virágkötő. Az orchidea virágfejeknél lévő súlypontba vékony szalag masnit tett, s a szalagvégekre kis vesszőkoszorút ragasztott

5 Péter az izlandi zuzmóval letűzött tűzőhab alapon a jól kirajzolódó keresztformát termésekkel, ágdarabokkal és virágokkal töltötte ki

6 A szürke növényvel (*Calocephalus*) kitöltött, nyírfakéreggel leragasztott ovális tartóedényt Vanda orchideával, árvácskavirággal, iszalaggal díszítette a virágkötő

7 A zuzmós ágakból összeállított szív alakú alapra egyetlen szál vörös rózsza és iszalag inda került

8 A párna alakú tűzőhab alapot száraz hortenziavirággal, felül pedig kis rózsafejekkel tűzte le a virágkötő. Középre aranyfüsttel borított gömböket helyezett

Lágy őszi színek

Megszoktuk már, hogy ha az ősziről beszélünk, akkor elsők a tüzes narancs és a rozsdás színek, másodikként a bordó és lila árnyalatok jutnak az eszünkbe. Ám amint a képek is mutatják, a visszafogott,

lágyabb színek (barack, szürke, rózsaszín) is számításba jöhetnek. A tavalyi őszi virágkötészeti versenyen lencsevégre kapott csokrok nem a megszokott színekben pompáztak.

1 Ágszeletekből készített alapot a csokrához Bäer Anikó. Lila, bordó és halványrózsaszín virágokat hozott össze az őszi csokorban

2 Élénkebb színek összeállításával lepte meg a közönséget Szloboda Réka. Az erős és tarka csokorközepe nyugodt zöld, komlóindákkal lazított keret oldja

3 A rozsdás színű vesszőből készült csigavonalban helyezkednek el a rózsaszínes, barackos színű virágok Sztamári Nikolett csokrában. A kellemes összhatás megteremtí az őszi hangulatot

4 Sági Andrea őrdezőrszín csokrot kötött, ami a hóbagyó-termésekkel és a náddal őszi hangulatúvá változott

5 Rózsaszín és bordó virágok szerepeltek Udvardy Zsófia őszi csokrában. A tömörebb kerék közepét a kihajló amaránt virágzatok „mozgatják meg”

KERESSE AZ ÚJSÁGÁRUSOKNÁL!
Korábbi számok tartalma:
www.erdokincse.hu

Herbáció népigógyászati receptmagazin
Kozmetikumok, gyógyreceptek: növényekből-házilag

HERBÁCIÓ
NÉPIGÓGYÁSZATI RECEPTMAGAZIN

Rengeteg különleges házi recept!!!
szappanok krémek
napvédő krém | hidratáló | arcvíz | sminkeltávolító | rózsapuding
fűzmadár | rózsdzsem | nicsarag | rózsapucsinó | nicsaragmadár
részalkór | cipkebegyő lekvár | cipkebegyő aszbor | ércsz
receptek | argánolajreceptek | hasszaga sár | berkenye befőtt...

Növényekről-növényesből: receptek, tippek, dietés 29

INFO 0630 437-8900, www.herbacio.hu

Josera.
szuper prémium állateledetek
a négylábú kertbarátoknak

MADE IN GERMANY

Kiváló minőség, elérhető áron

- ✓ Minden fajának
- ✓ izmos és egészséges
- ✓ Melegreagás tartósítással, szén-dioxid és
létezők hozzáadása nélkül

Forgalmazók: Josera Kft., 1172 Budapest, Budafok utca 5. telefon: 06 (1) 4821010 fax: 06 (1) 4821011 e-mail: info@josera.hu

www.josera.hu

Menhely az Állatokért Alapítvány
Kecskemét
Kisfői 211/a
06 20 577 559

Gazdit kereső kutyusaink...
Telefón:
06-70/3319-333
info@menhely.eu
www.menhely.eu

A kutyák oltva, féregtelenítve, ivartalanítva, chippel ellátva fogadhatók örökbe!

Magyarország virágos szakácskönyvei

Elegáns, tartalmas szakácskönyvek, melyek nem hiányozhatnak az ingyenek és a kertbarátok polcáról!
Minden, ami ehető virág!

Megrendelhető:
www.rozsakonyho.hu • info@chetovirag.hu
+36-30-9647144

Nagykörös FM 93.6 MHz
Gyömrő FM 97.2 MHz
Baja FM 88.7 MHz

Kecskemét FM 96.5 MHz
Kecel FM 99.6 MHz
Solt FM 94.1 MHz

gong rádió
www.gongradio.hu

A TÉRSÉG HANGJA

KISPESTI KERTBARÁT KLUB

Kispest, Fő u. 42.
Tel.: (+36)-(70)-627-8100

Szeptember 23., hétfő, 17 óra

Beregszász és Nagyszőlős (úti élménybeszámoló)
Koppány Lonci

Szeptember 27-29.

Őszi termény- és Dísznövény-kiállítás
Nyitva: pénteken 9-18, szombaton 9-21, vasárnap 9-17 óráig

Szeptember 28., szombat, 11-17 óráig

Lekvárkóstolás
- Mihály-napi búcsú

Szeptember 29., vasárnap, 17 óra

Baráti találkozó

Szeptember 30., hétfő, 17 óra

ETKA joga

MISKOLCI BONSAI KLUB

Ifjúsági és Szabadidő Ház
3531 Miskolc, Győri kapu 27.
Az időpontról érdeklődni a (06)-(46)-412-508-as telefonszámon lehet

Szeptember 27., péntek
Bonsai-metszés-bemutató

Október 25., péntek
Őszi munkák a bonsai körül

A programajánlat elkészítéséhez a rendelkezésünkre álló adatokat dolgoztuk fel, a legjobb tudásunk szerint. Mielőtt útnak indulna, érdeklődjön a nyitvatartási idő és a helyszín felől.

SZENTENDREI SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUM

Szentendre, Sztaravodai út
Tel.: (06)-(26)-502-500.

Fax: (06)-(26)-502-502
www.skanzen.hu

Nyitva: keddtől vasárnapig
9-17 óráig

FÜVÉSZKERT

Budapest VIII., Illés u. 25.

Tel.: (06)-(1)-210-1074,
(06)-(1)-314-0535

www.fuveszkert.org

Nyitvatartás: 9-17 óráig
Üvegházak nyitvatartása:

9-12 és 13-16 óra között

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM

Budapest XIV., Városliget,
Vajdahunyadvár

Tel./fax: (06)-(1)-363-2711

E-mail: info@mmgm.hu

- www.mmgm.hu

Nyitva: naponta 10-17 óráig.
Hétfőn zárva

Szeptember 18-22.

OMÉK

Budapest, Hungexpo

www.omek2013.hu

Szeptember 18-22.

OMÉK Kert

(kertészet)

Helye: Budapest, Hungexpo,
C pavilon

www.omek2013.hu

www.omekkert.com

Október 18-20.

Őszi Kertészeti Napok

(dísznövény)

Budapesti Corvinus Egyetem

Tel.: (06)-(1)-482-6270

A Kertbarát Magazin 7-8-os számában megjelent előfizetési akció nyertesei, akik egyenként 2000 Ft-os Oázis vásárlási utalványt kapnak:

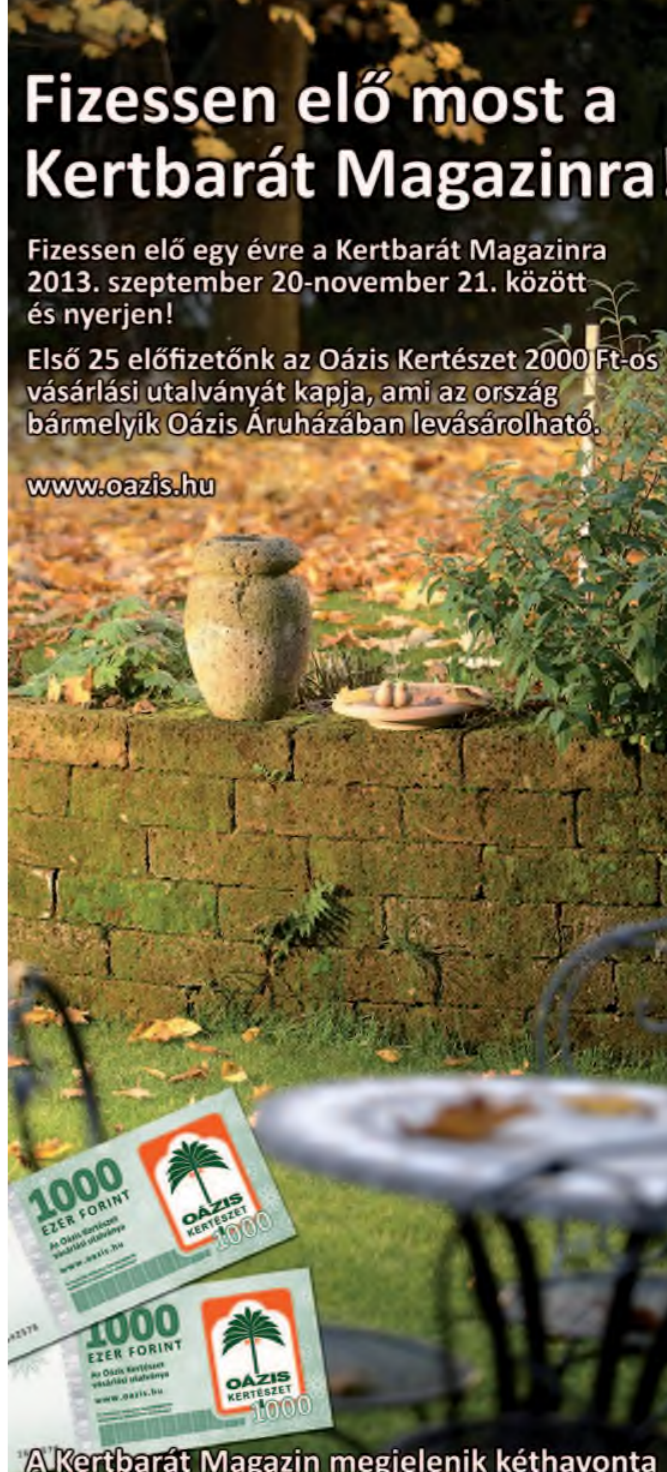
Peller János, Pilisvörösvár; Csordásné Kondor Rózsa, Berzence; Uliczki Antalné, Velence; Rábaközine Kozári Mária, Székesfehérvár; Huszta Tiborné, Törökbálint; Baumgartner Ferenc, Gencsapáti; Bog-nár Károlyné, Nyúl; Herman József, Felsőrajk; Zaláné Bartha Ivet, Budapest; Varga Józsefné, Balatonboglár; Zsótérné Kiss Tünde, Mindszent; Szegedi Lászlóné, Budapest; Fejes Mihály, Tököl; Barna László, Budapest; Csordásné, Rádi Mária, Karancsbeszter; Tamás Erzsébet, Kehidakustány; Molnárné Vajant Erika, Balatonlelle; Szent Gyuláné, Telki; Kaiser Péterné, Bátaszék; Bucsi Györgyné, Tököl; Pahocsa Margit, Ráckeve; Deák Zsuzsanna, Szeged; Bekóné Polner Katalin, Kecskemét; Balogh József, Hódmezővásárhely; Kirchnerné Gáspár Terézia, Vecsés.
Gratulálunk a nyerteseknek!

Fizessen elő most a Kertbarát Magazinra!

Fizessen elő egy évre a Kertbarát Magazinra 2013. szeptember 20-november 21. között és nyerjen!

Első 25 előfizetők az Oázis Kertészet 2000 Ft-os vásárlási utalványát kapja, ami az ország bármelyik Oázis Áruházában levásárolható.

www.oazishu

A Kertbarát Magazin megjelenik kéthavonta

Előfizetési megbízás
Előfizethető az ország bármely postáján, a hirdlapkézbesítőknél, e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen, a (06)- (80)-444-444-es telefonszámon, vagy a honlapunkon: www.kertbaratmagazin.hu
Kérjük olvashatóan töltsse ki, s küldje a Magyar Posta Zrt. Levél Üzletág Központi Előfizetési és Árucsoport címére: 1900 Budapest

Előfizetem a Kertbarát Magazin című kiadványt.
Előfizetési díj egy évre: 3600 Ft

Név: _____

Cím: _____

Kelt: _____ év _____ hó _____ nap

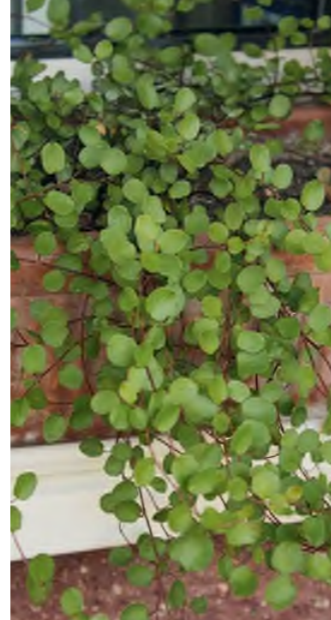
aláírás _____

Varga Sándor termő ananász-tőről küldött képet. Azt írja, okleveles kertészmérnökként a szakmájában is szereti a kihívásokat, így kedvenc gyümölcse, az ananász hazai termesztését is megpróbálta. 2009 óta tartó kísérleteit az idén is siker koronázta, a tövek egyike termést hozott, bizonyítva, hogy dél-amerikai hazájától távol is sikeresen tartható gyümölcsstermő növény. Összesen 20 ananásztövet nevel, aminek a fele alapfaj, a másik fele pedig a mézédés

ízéről és hatalmas terméséről méltán híres 'Nervosa Maxima' fajta. Olvasónk azt tervezi, hogy az állomány egyszámát a jövőben vegetatív úton felszaporítja, bár ezzel átmenetileg csökken majd a termésmennyiség, írja. Az ananászto sikeres tartása valóban nagy bravúr, gratulálunk hozzá!

Horváth Lilianna budapesti olvasónk egyik sikerrel nevelt balkonnövényéről küldött felvételt. A meghatározásában kérte segítségünket, illetve arra kíváncsi, vajon átteleltethető-e az erkélye balkonládájában. A képen a drótlíán (*Muehlenbeckia complexa*) látható. Kuszán álló, drótszerű szárain apró, kerekded leveleket hoz. Ugyancsak apró virágai a levelek hónaljában, tavasszal fejlődnek. A lombjával díszítő növényt tavasszal a balkonnövényeket árusító kertészetekben szerezhetjük be. Jól társítható a bokros növekedésű vi-

rágos növényekkel, így például muskátlival vagy petúniával. Napos, szeles helyen is megállja a helyét. Sajnos nálunk nem télálló, csak az enyhe fagyokat viseli el. A muskátlikkal együtt fagymentes, hűvös, világos helyen teletessük. Tőosztással, illetve természetesen is kialakuló bujtványairól, esetleg dugványokról szaporítható.

Nemzetközi Konyhakerti Nap

Hazánkban először Nemzetközi Konyhakerti Napot tartottak az Első Kis-Pesti Kert kertészei, a Városi Kertek Egyesület és Kispest Önkormányzata támogatásával. Minden év augusztusának 4. vasárnapján világszerte számos városban összegyűlnek a helyi közösségi kertek tagjai, hogy megismertessék az érdeklődőkkel a kertész-

kedés örömeit és a konyhakertben termelt zöldségek felhasználhatóságának sokszínűségét. A cél voltaképp a biokertészkedés, a helyben megtermelt élelmiszerek pozitív szerepének ünneplése és nem utolsósorban a közösségi szellem építése. Meglepetésvendégként Bálint gazda is ellátogatott Kispestra, méltatta a kertet, az em-

berek hozzáállását és még több hasonló kezdeményezés létrejöttét sürgette. A közösségi kertészkedés a világ számos országában már több évtizedes múltra tekint vissza. A közösségi kertekben azok dolgozhatnak, akiknek nincs saját kertjük, viszont vágnak rá, hogy közösség tagjaként kertészkedhessenek.

Kispesten tavaly nyílt meg az ország első önkormányzati támogatással létrejött közösségi

kertje, az Első Kis-Pesti Kert az Irányi Dániel és a Bem utca sarkán. A 26 ágyás 26 családja lelkesen gondozza saját kiskertjét. Idén még kettővel – az Aranykatica és a Békásmegyeri Kerttel – bővült a fővárosi kertek sora.

Olvasóink figyelmébe ajánljuk az alábbi weboldalt, ahol a tavaly elhunyt, híres magyar rózsanevelő, Márk Gergely fajtáiról olvashatunk. A képes fajtaleírások mellett a nemesítő munkásságáról és rózsatővászarlási lehetőségekről is tájékozódhatunk az új honlapon.

A híres rózsanevelő: Márk Gergely Csodálatos Rózsái végre megtekinthetők egy helyen: www.rozsamarkgergely.hu

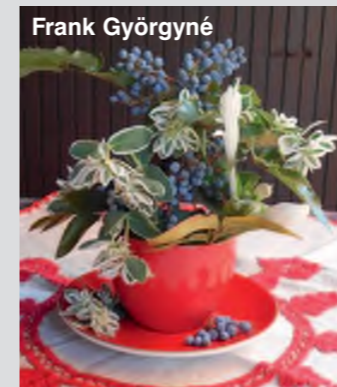
Sikerült, lefotózták!

A lapunk idei, 7-8-as számában meghirdetett „Ha sikerült, fotózza le!” virágkötészeti pályázatunk sok Olvasónknak meghozta a kedvét a virágkötéshez. A beérkezett képek alapján **Dobi Kitti** (Derecen), **Frank Györgyné** (Budapest) és **Orbán Jánosné** (Dombóvár) munkáit tartottuk a legszebbnek. A díjakat – Szabó János Virágkötő iskola című könyvét – postán juttatjuk el az érintetteknek.

Orbán Jánosné

Pályázatunk folytatódik, továbbra is várjuk a virágkötészeti alkotásokat.

Frank Györgyné

Dobi Kitti

Fogadj örökbe egy szilvafát

Mostantól bárki örökbe fogadhat egy szilvafát a Békési Pálinkaház szilvaskertjéből, ahol 1869 tő veres szilva közül választhatja ki a legkedvesebbet: öregebbet vagy fiatalabbat. A fa terméséről az örökbefogadó maga rendelkezik: helyben pálinkát főzethet belőle, vagy egy részéből lekvárt készíthet otthonában. A termés alakulásáról, a szüret idejéről a gazdákat folyamatosan hírlevélben tájékoztatják. A szilvaskert sorszámozott szilvafáinak első példányát a Békési Szilvapálinka Ün-

Dr. Bognár Lajos és Békési Zoltán az örökbefogadást igazoló oklevéllel

nep tiszteletbeli vendége, **dr. Bognár Lajos**, a Vidékfejlesztési minisztérium helyettes államtitkára fogadta örökbe, aki az idei termésből pálinkát főzet magának a Békési Pálinkafőzdében.

Veres szilva szürete a Békési Pálinkaház szilvaskertjében

Rejtély

A hat összetett szó előtagja hiányzik. Egészítse ki a magyarázatok segítségével a szavakat! A zöld mezők betűiből egy gyógynövény neve olvasható össze.

		K	A	P	O	S	Z	T	A		
			A	L	M	A					
		V	I	R	A	G					
			S	Z	I	N	Ü				
			H	U	L	L	A	S			
			T	O	K						
			M	E	Z						

A megoldásokat küldje be címünkre! A helyes megfejtést beküldők között egy nyertes részére könyvet sorsolunk ki. Címünk: Kertbarát Magazin, 1591 Budapest Pf.: 294. Beküldési határidő: 2013. november 15. A Kertbarát Magazin július-augusztusi számában közölt rejtély helyes megfejtéséért felajánlott könyvet Frank Györgyné budapesti olvasónk nyerte.

Kérdéseiket, ötleteiket, javaslataikat és észrevételeiket továbbra is várja a szerkesztőségben: [Algeier Wendy](mailto:Algeier.Wendy@kerteszetesszoleszet.hu) algeier.wendy@kerteszetesszoleszet.hu

A Kertbarát Magazin legközelebbi száma november 22-én jelenik meg.

Postacímünk: Budapest, Postafiók 294. 1591 Faxszámunk: 273-2285. E-mail címünk: szerkesztoseg@kerteszetesszoleszet.hu

Az én kertem mindig zöldebb!

Volldünger® termékcsalád

A termékeket keresse a gazdaboltokban!

www.kwizda.hu

spuri.hu

Rágcsálóriasztók

Szabaduljon meg hívatlan vendégeitől!

- egér, patkány
- nyest, pele, görény
- vakond
- kullancs, bolha
- galamb, seregély

Forel Elektronikai Kft.
2800 Tatabánya, Árpád út 61.
Tel./Fax: +36 34 316 673
e-mail: spuri@spuri.hu
www.spuri.hu

MEG- FEJTÉS, 2	H	BÉKAPÁ- RADICSOM! ÁRTALMAS CSAPADÉK	PARIPA ÉS TAPS IS VAN ILYEN	EGER HATÁRAI!	TARGON- CAS EMELGETI	ASSZONY- NEVKEPZŐ STRASSE, RÖVIDEN	KENYEL- MES, NEHEZKES	NAGYON REGI	MARS! EREDJ INNEN!
MEG- FEJTÉS, 1	A								É
VISSZAÉRI VARÁZSLÓ, BÜVÉSZ		HASZONRA TESZ SZERT NÉMET TEL				HALKAN LEPDEL UGYAN- CSAK			HEGYALIAI RÉGI MAGYAR TÁNC
NORVÉG, SPANYOL, LUX, AUTÓJEL			CENTI- LITER, RÖVIDEN SZOBROZIK	BÖNÜGYI REGÉNY MEG- FEJTÉS, 7.	SEGÉLY- HELY, RÖVIDEN			PASCAL RÖVIDEN IZMUS, A BUDÓVIZ- MŰSÁGA	
MEG- FEJTÉS, 4	É			S	F	TEST- FORMA KETTŐS BETŰ			
KÖRZŐ RÉSZEI ALMA, PÁ- ROS BETŰI		EVEZŐ RANG- JELZŐ ELŐTAG					LEFELÉ	OKLEVEL, RÖVIDEN	
CROSS- KERÉKPÁR	MEG- FEJTÉS, 3.	SZÉLSŐSÉ- GESEN TULZÓ	TÖRŐCSIK MEG- FEJTÉS, 5.	A VÖLGYBE A CSŐ KÉT VÉGEN!	ALKALMA- ZOTT RÖV. OSZTÁLY- VEZETŐ, RÖVIDEN	INSEK SZÜKSÉGE VAN RÁ			
		PISZMOG VALAMIVEL CSŐDÖR				KORSZAK BELSŐ HARC!		CSONGRÁ- DI SZINESZŰ TŰZET SZŰNET	
KERESZT- METSZET HAJDAN- KORI				RÓMAI 105 HEKTO- LITER, RÖVIDEN	LE- CSÚSZTAT PLÁNUM			HÁZRÉSZI TAXIS ÜGYFELE	
				HIDAS HATÁRAI! NÉMET LÉTIGE	VICCEL MÓKÁZIK A KIÜTES JELE			NAGY- HATALOM KEFE KÖZEPÉI	A HOSSZÚ- SÁG JELE JELFOGÓ
TEKIN- TETES NÉPIESEN			ÍGY IS BECEZIK ILONÁT KASZINÓI JÁTEK			SZARVAS- FELE	S	L	
MARILYN MONROE MONOG- RAMJA		HATÁRÖR- EGYSÉG ÁGY- KERET!		ANGOL FŐNEMES BANK- BETÉTI		TIROLI RESZLETI RÉGI PÓRIT, ÉS BRAZIL PENZEGYS.		BIRTOK, GAZDASÁG GERENDA	
FOGBÉLI FIATAL SZÉP NŐ, KEDVESEN	UTALVÁ- NYOZ ANGOL AUTÓJEL			REMÉL SCHUBERT SZÍNI- MŰVÉSZNŐ		NÁDTETŐ! ÍRAS, PÁROS BETŰI		TENGER, ANGOLUL ZENE- AKADEMIA, RÖVIDEN	EGYELI MEG- FEJTÉS, 6.
			AZ ÖZÖNVÍZ HAJÓSA DUPLÁN: PESZTRA	RIZIKÓS, BRAVŰROS ELHASZ- NÁLÓDIK					ÉGI HABORÚ
DARAB, RÖVIDEN		VÖRÖS, ANGOLUL ARAB ER. FÉRFINÉV		VILÁG- HÁLÓ, BIZ.			S	N	
AZ ÁBÉCÉ ELSŐ BETŰJE	ARRAFELÉ, NÉPIESEN BACSO PETER FILMJE			MISKOLC HEGYE ... JÁNOS, KODÁLY DALJATEKA		JAPAN ÜSZÖNŐ (AOKI) RÓMAI 2			MELLEK- NEVKEPZŐ TÖRT NEVEZŐJE
IZ, ILLAT EGYÜTT ANDALOG			BOSSZUS INDULAT- SZÓ RESTELL	UDVAROLNI KEZDI NAGY SZEMŰ KUKORICA	TAN- INTÉZET ...BAM		ŐSZI HÓNAP RÖVIDEN PÁRAI		
			KÖPÖNYE- GET FORGAT ... CAESAR	VALÓBAN, NÉPIESEN HATALMAT GYAKOROL		PEST MÉGYEI KÖZSÉG -RE, PÁRJA			
KÓDPÁRA HJUR, AMÉRIKAI FILMEPOSZ			BÍRSÁGOT KISZAB FENYŐBŐL SZIVÁROG	UTÓÍRAT, RÖVIDEN SZEMMEL TART		ZŰDÍT, ELŐNT Ő RÉVÉN			
		A MÉRKŐ- ZES SAVA- BORSA						EKKÉNT, LATIN SZÓVAL CENTI, RÖV.	
HALKAN MOND FŐNÉV, RÖVIDEN		HELYBEN VANI VÍZI JÁRMŰ		ARRA A HELYRE EZ A LEVES NEM ÉTEL		A SZÉLEIN LESZABI MÉNNY- ORSZÁG		ELCSEN, BIZ.	
		DIOHÉJBA FOGLALTI BEATRIX, BECEZVE	NYAKIGLÁB TRÉFÁSAN FAKULTÁS RÉSZEI						
KUTYAŐL			TAPSI- FÜLES KÖRLET KÖZEPÉI		JAPAN ŐV, FOKOZAT BOT VEGÉI				
		MONGOL SÁTOR KAJSZI- MAGI			... A RENGE- TEGBEN, TAMÁSI- REGÉNY OSZLOPFOI			A TÖBBES- SZÁM JELE	
... MÁTE, A TENKES KAPITÁ- NYA									S

A rejtvény fősoaraiban **Weöres Sándor: Vázlat az új líráról** című verséből idézzük. Kérjük, hogy a megfejtést küldje be címünkre!

Kertbarát Magazin
1591 Budapest, Pf.: 294.
vagy e-mailen:
titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu
Beküldési határidő: 2013. november 15.
A helyes megfejtést beküldők közül három nyertes könyvjutalomban részesül.

Július-augusztusi számunk megfejtése: Benedek Elek: Aratáskor. Megérett a búza, sárgul a kalásza / Piroslík a szeme, kész az aratásra / Dől a kalásztenger, a kalongyák gyűlnek, / Aratók danája hangzik mindenünnen. A felajánlott könyveket Felkai Jánosné kéthelyi; Páli Sándorné pátyi; Szalkay Attiláné dombóvári rejtvényfejtőinknek postázzuk.

A Budapesti Corvinus Egyetem Budai Arborétumában a fagyalfélék igen gazdag gyűjteményében Rendkívül gazdagon termő faj a Kínában honos, vaskoslevelű vagy más néven őszi fagyal (*Ligustrum quihoui*).

A vaskoslevelű FAGYAL

MAGOT KÜLDÜNK

A hazánkban is honos közönséges fagyal (*Ligustrum vulgare*) sokak által kedvelt és főként sövényként igen gyakran ültetett cserje. Mintegy 50 fajtársával együtt az olajfafélék családjába tartozik. A fagyalok szerte a világon elterjedtek, legismertebb képviselőik a Távol-Keletről származnak, de Európában, Ausztráliában, és Észak-Afrikában is előfordulnak. Örökzöld, télizöld vagy lombhullató cserjék, kisebb fák. Ép szélű leveleik egyszerűek, keresztben átellenesen állnak, virágaik rendszerint végálló bugákat alkotnak, tölcseres pártájúak, a bogzótermések többnyire gömbölydedek vagy tojásdadok. A *Ligustrum* nemzetség neve a latin „ligare” szóból eredhet, aminek je-

lentése kötni, fonni, összekötni, összekapcsolni. Az antik római vidékeken ugyanis a „ligustrumnak” nevezett közönséges fagyal vesszőit vesszőfonatok, kosarak készítésére használták. A távol-keleti fajok között nagyon érdekes a *Ligustrum quihoui*, azaz a vaskoslevelű vagy más néven őszi fagyal. Lombhullató, mintegy két méter magasra növő, terebélyes, merev ágrendszerű cserje. Rövidhajtásai gyakran tövisszerűek, színük barnás-piros, puhán szőrözöttek. A hosszúkás-tojásdad levelek 2-5 cm hosszúak, nagyon későn lehullók, vaskosak, szinte bőrneműek, egyik magyar nevét is erről a tulajdonságáról kapta. A levéllemez kopasz, színe fénylő sötétzöld, a le-

velnyél finoman szőrözött. A viszonylag későn, augusztusban megjelenő virágok kellemesen illatosak, dúsan nyílnak, mintegy 15-20 cm hosszú, laza, keskeny bugákba rendeződve légiesen könnyed csipke- vagy fátyolszerű látványt nyújtanak. Csészeleveleik világoszöldek, a párta tiszta fehér. Az elvirágzást követően tömegesen jelennek meg a tojásdad, feketés-bíborpiros színű bogyók, amik igen gazdag és mutatós terméshúst alkotnak. Fénylő leveleivel, bájos virágzásával, valamint impozáns termésmennyiségével nagyon értékes cserje, ami hazánk környezeti viszonyait is jól tűri. Napos fekvésben, magányosan vagy sövényként is telepíthetjük.

Sütöriné Diószegi Magdolna

Tél elejére érő

A vaskoslevelű fagyalt magvetéssel könnyen szaporíthatjuk. A tél elejére megérő terméseket gyűjtjük be, majd tisztítsuk ki a magokat. Vethetjük azonnal, vagy rétegezzük a magokat nyirkos homok közé keverve, s ezután, március-áprilisban vethetünk. Amennyiben a magok megszáradnak (például a száraz tárolás miatt), kialakul az ún. elfekvésű hajlam, azaz a vetést követően akár egy évet is várunk kell a csírázásig. A vetés során a magokat kerti talajjal vagy laza, homokos földkeverékkel megtöltött ládába, nagyobb cserépbe helyezhetjük, mintegy 1,5-2 cm mélyen. A magvetést ajánlatos üveglappal vagy átlátszó műanyag fóliával takarni. A magoncokat rendszeresen öntözzük.

A magkérő leveleket a BCE KETK Dísznövénytermesztési és Dendrológia Tanszék címén, 1518 Budapest, Pf.: 53. Sütöriné dr. Diószegi Magdolna várja. A 105 Ft-tal fölbélyegzett válaszbörítékra írják rá: „Magot küldünk”.

Kertészetünk a Facebook-on!
facebook.com/Oazis.Kerteszeti

Fenséges bogyósok

Ültessen ősszel áfonyát, málnát, szedret és más bogyós cserjéket, hogy jövőre ilyenkor saját termést szüretelhessen!

Óázis saját márkás, télálló bogyós cserjék csak 899 Ft-ért.

A saját márkás bogyós cserjék eredeti ára 1250 Ft. Az akció visszavonásig érvényes, más akciókkal és kedvezményekkel nem összevonható. Az árak változtatásának jogát fenntartjuk.

Jöjjön el hozzánk, és váltsa be 1000 forintos kuponunkat!

Kertészeti Aruházaink szerte az országban:

Ajka 8400 Ipari Park, északi szektor; **Budakeszi Szőlőskert** Ipari Park (a Tesconál) **Budapest - Pasarét** 1026 Zilah u. 6; **Budapest - Kőbánya** 1101 Kőbányai út 47; **Budapest - Rákosszentmihály** 1162 Szlovák út 15; **Budapest - Soroksár** 1237 Helsinki út 80; **Cegléd** 2700 Külső-Jászberényi út 2; **Csepak Mini** 8229 Kossuth Lajos u. 15.; **Diósd** 2049 Diófásor u. 19. (Az Intersparnál); **Hajdúnánás Mini** 4080 Szabadság u. 50; **Jászberény** 5100 Nagykátai út 17; **Keszthely** 8360 Semmelweis u. 2; **Mohács** 7700 Pécsi út, Ipari Park; **Monor** 4-es főút 32. km; **Nyíregyháza** 4400 Korányi Frigyes út 204; **Orosháza Mini** 5900 Székács József u. 61; **Szolnok - Szajol** 4-es főút 108. km. **Tatabánya** 2800, Erdész u. 39.

1000
EZER FORINT

Az Óázis Kertészet
ajándék kuponja

A kupon az ország minden részében felhasználható, 2019. március 1. és 2020. február 28. között, leértékelési 5000 Ft értékű díjszabvány alapján. A kupon más akcióval nem vonható össze. A kupon díj termékre nem váltható be. Visszevési díj egy darab kupon használatáért.

www.oazis.hu

